

Pihtiputaan rakennuskulttuurin täydennysinventointilomake – Kohdekortti 001 Keski-Suomen museo 2007

Kohde: Heinäjoen vanha maantiesilta

Kohdekuva:

Osoite:

Rekisteri nro:

Omistaja / os./puh: TLL

Lyhyt kuvaus:

Kirkonkylän keskustan viereisen virran ylittävä näyttävä kaksiaukkoinen kivisilta vuodelta 1924. Hyväkuntoinen kapea silta on jatkuvasti paikallisliikenteen käytössä. Silta on hyväksytty museosillaksi v. 1982. Sen ympärille muodostuu miellyttävä ympäristö, mitä viereiset rakennukset ja Putaanvirran rantamaisemat korostavat.

Historiatietoja / Rak.historia / Haastattelutiedot:

Sillan rakennushistoria:

Rakennustöitä tehtiin vuosina 1922-24. Ensin ajettiin korkeahkot pengerrykset ja louhittiin kivet Luomalanrannalta Vaaksiankalliosta (1923). Pengertäminen oli hankalaa, koska joen rannat ovat vesiperäistä liejukkoo. Täytemaata ja mukulakiviä ajettiin eri puolilta kirkonkylää, mistä vain löydettiin. Kivien lohkomista johtivat Virolahdelta kotoisin olleet kivimiehet, joista muistetaan Keskitalossa majoilleet Jallu Tavas, Taneli Riihelä ja Hasuniminen mieshenkilö. Mukana oli myös paikallisia kivipuolen ammattilaisia: Syrjälän Varikset (Hermasson), Ville Kinnunen, Matti Haikonen, Jussi ja Antti Anttila sekä eräs Lyytinen - niminen mies. He olivat saaneet kirvesmiesopin vanhemmiltaan, jotka tekivät kivijalkoja sekä navetoita. Raakalohkonnassa käytettiin kiviruutia, jota oli louhoksella runsaasti. Ruutipanos peitettiin peitettiin (täkättiin) maalla. Jatkossa lohkottiin sitten kiiloilla

ja lopullinen kiven muotoilu suoritettiin siltatyömaalla mestarin ohjeiden mukaan. Rantakalliolla iso irtolohkare, Lehmikivi, jonka kaatamisesta Luomalan miehet olivat luvanneet palkkioksi lehmän. Kivi ei liikkunut yhden miehen voimilla. Se halottiin siltakiviksi; vain paikka on jäljellä. Lohkot ajettiin jäitse molemmille puolille jokea. Ohtolan Puti-ruuna veti isomman kiven.

Pengertyöt ja kivien ajo suoritettiin manttaalin mukaan. Talo saattoi palkata tehtävään jonkin muunkin. Paikan päällä oli kirjuri, joka mittasi kuormat ja piti kirjaa. Koko kunta oli siltaa rakentamassa: töissä 30-40 miestä parhaimmillaan.

Varsinaisesti sillan rakensi Graniitti Oy urakalla. Vastaavia mestareita Louhisto ja Mansikka-nimiset miehet. Keskiarkun pohjan valaminen vaikeaa: yön aikana kuoppa aina täyttyi vedellä ja se oli yhä uudestaan pumpattava tyhjäksi. Siltatyömaalle oli pakko hankkia sukeltaja. Hän oli pihtiputaalaisia. (vanha inv.)

Säilymisedellytykset:

Säilyy. Silta on määritelty valtakunnalliseksi museosillaksi v.1982.

Ympäristö / Maisema / Pihapiiri:

Sijaitsee Putaanvirrassa aivan kirkonkylän pohjoispuolella. Kirkonkylän puolelle on valmistunut viime vuosikymmeninä uusi terveyskeskus ja sen vieressä parikerroksinen asuinkerrostalo, toisella puolella tietä Siltala, sen vierestä lähtee lyhyt pätkä kuusiaitaa sillalle, jonka ympärillä sekalaista puuta. Pohjoispuolella virtaa on näyttävällä paikalla Siltasaaren talot ja toiseen suuntaan laajat peltonäkymät.

Kulttuurihistoriallinen arvo:

Valtakunnallisesti rakennushistoriallisesti, kulttuurihistoriallisesti ja maisemallisesti merkittävä lohkokivestä tehty kaksiaukkoinen holvisilta vuodelta 1924, jonka rakentamiseen paikalliset ovat osallistuneet. Sen ympäristö maisemallisesti erittäin tärkeä osa Pihtiputaan kirkonkylää..

Lähteet / Kirjallisuus / Haastatellut nimeltä:

Pihtiputaan rakennusinventointi 1983, lomake nro 57, Keski-Suomen museon tutkimusarkisto, Erkki Hujanen, Heinäjoen silta Pihtiputaalla. Tie- ja vesirakennuslaitos 1987, Tie yhdistää. Toim. Leena Sälejoki-Hiekkänen. Tiemuseo 1986, Rakennettu kulttuuriympäristö. Valtakunnallisesti merkittävät kulttuurihistorialliset ympäristöt. Museovirasto ja Ympäristöministeriö. Helsinki 1993, s. 207, Viestejä maisemassa. keskisuomalainen kulttuuriympäristö. Minerva Kustannus 2006, s.221.

Lisätiedot / Kaavatilanne:

Inventointi aika: Joulukuu 2006

**Pihtiputaan rakennuskulttuurin täydennysinventointilomake – Kohdekortti 002
Keski-Suomen museo 2007**

Kohde: Pihtiputaan kirkko, tapuli ja hautausmaan alue

Kohdekuva:

Osoite:

Rekisteri nro:

Omistaja / os./puh: Pihtiputaan seurakunta
Virastotie 1
014 5791121

Lyhyt kuvaus:

Historiallisesti erittäin merkittävä ja keskeisellä paikalla sijaitseva Pihtiputaan kirkko vuodelta 1783 ja viereinen kellotapuli vuodelta 1813. Pohjakaavaltaan ristikirkko, keskellä kahdeksankulmainen kattolyhty. Hautausmaa ja kirkon edustan ympäristö ovat maisemallisesti kirkonkylälle tärkeitä.

Historiatietoja / Rak.historia / Haastattelutiedot:

Muurasjärvi vastusti kirkon rakentamista, koska Viitasaarelle emäpitäjään oli 1776 tehty uusi kirkko. 1779 päätettiin rakentaa saarnahuone puusta, kirkon olisi pitänyt olla kiveä tuohon aikaan. Hautausmaa vierellä. Tapulin paikasta riitaa. Kello Tukholmasta 1785, 1925 alttaritaulu (Martta Helminen). Korjauksia 1874, 1949-50. Sisällä ponttilautaverhous. Alttarin yläpuolinen lehteri peitetty ja urkuparvea suurennettu. Pihtiputaan seurakunta itsenäistyi 1863, sitä ennen Viitasaaren seurakuntaa. (vanha inv.)

Kirkko

Kirkossa alkup. hyvin pienet ikkunat, ja niitäkin vähän. Vuonna 1874 suoritettussa korjauksessa ikkunoita suurennettiin ja lisättiin, joten kirkosta muodostui ns. lyhtykirkko. Lehtereitä ei ollut alkuperäisessä kirkossa, vaan ne rakennettiin mainitun korjauksen yhteydessä.

Tuomiokapituli teki kokouksessaan päätöksen 1780 saarnahuoneen ja hautausmaan rakentamisesta ja antoi asukkaille oikeuden rakentaa rukoushuoneen haluamallaan tavalla. Pihtiputaalaisen valitsivat työnjohtajaksi kokeneen kalajokelaisen kirkonrakentajan Simo Silvenin eli Simo Jylkän. Ennen Piht. kirkkoa hän oli rakentanut Sievin ja Kallakarin kirkot ja jälkeen Vihannin ja Alavieskan kirkot. Kirkko valmistui syksyyn 1783 mennessä.

Pihtiputaan kirkko oli alkuperäisessä asussaan aumakattoinen ja paanuilla katettu. Seinähirret oli vuorattu pystylaudoin.

1800-luvun lopulla isännät kertoivat kirkon olleen 1800-luvun alkupuolella punaiseksi maalattu. Ikkunat olivat pienet, ikkunalasit olivat ”pullonpohjan kokoiset” ja lyijyyn upotetut. Jotkin laseista olivat ”lasilyhdyn” kokoiset. Sisältä kirkko oli harmaa. Lehtereitä ei ollut, ja saarnastuoli oli eri paikassa kuin myöhemmin. Alttaritauluna oli kipsinen ristinpuulla riippuva kristus-kuva.

Vuonna 1874 valmistuneen korjauksen tärkeimmät muutokset:

- matala ja ränsistynyt kivijalka korotettiin
- kirkon ja tapulin katot päällystettiin päreellä
- katto sai erityiset pikkupäädät, pienet matalat taitteet
- paanutettu viirin tanko eli käpy korvattiin kahdeksankulmaisella lanterniinilla eli kattolyhdyllä
- ulkoseinien karkea pystylaudointu vaihdettiin höylätyksi vaakalaudoitukseksi
- kirkon ikkunoita suurennettiin
- sisätiloihin rakennettiin lehterit

1890-luvun alussa teetätettiin kirkkomaan kiviaita urakalla ja sen kupeeseen ruumishuone. Uusi laajennettu hautausmaa vihittiin 23.8.1891.

1920-luvun alussa kirkon seinät olivat maalaamattomia, kirkosta puuttui sähköt.

Uusi alttaritaulu kirkkoon vuonna 1925

Katto uusittiin galvanoidusta pellistä

Lämmitystä uusittiin asentamalla rautaputket. Kesällä 1927 kirkko maalattiin ulkoa vaalean kellertäväksi, jonka värin se on säilyttänyt nykypäiviin asti.

1941 uudet urut, lehteri tilaa suurennettiin sen vuoksi.

1949 uudet korjauspiirustukset arkkitehti Juhani Viisteeltä. Korjauksessa kirkkoon asennettiin sähkövalaistus, keskuslämmitys ja palotikkaat. Kirkko sai sisältä vaalean sinertävän värityksen. Seinät peitettiin insuliitilla ja pystylaudoinnilla ja mm. saarnastuolia laskettiin alemmas. Nykyään nähtävillä olevat katon evankelistojen ja lehtereiden koristemaalaukset valmistuivat korjauksen aikana. Ne teki taiteilija Lauri Välke. Kirkon ja tapulin ulkokatot ja seinät maalasi maalarimestari Aimo Alanko kesällä 1950.

Kirkkoon hankittiin palohälyttimet v. 1981. Kirkon ulkoasua kohennettiin. Lattia ja penkit maalattiin sisältä ennen vuonna pidettyä kirkon 200 –vuotisjuhlaa.

Vuonna 1992 siirryttiin höyrykeskuslämmityksestä sähkölämmitykseen ja otettiin käyttöön sprinkler-järjestelmä.

Vuosina 1991-1992 suoritettiin 3,5 miljoonaa markkaa maksanut kirkon, tapulin ja ruumishuoneiden remontti, jonka yhteydessä rakennukset maalattiin sisältä ja ulkoa. Tavoitteena oli palauttaa kirkko lähemmäksi vuoden 1874 korjauksen asua sekä parantaa kirkon toimivuutta. Kirkon ulkoväristä keskusteltiin.

Kirkon vuoden 1991 restauroinnin suunnittelija oli arkkitehti Matti Leiber.

Ulkoeteisten laajentaminen, inva-luiskan rakentaminen, liittäminen vesi ja viemäriverkkoon – wc:t, kellotapulin sähköistäminen, uusi äänentoistojärjestelmä, penkkijärjestelyjen muutos, kattoon näköyhteys kirkkotorniin – kirkkoon luonnonvalo.

Kirkko on valmistunut vuonna 1783, ja sitä on uusittu perusteellisemmin vuosina 1874, 1949 ja 1992. Alun perin hyvin askeettinen kirkonrakentaja Simo Jylhän rakentama hirsikirkko on saanut myöhempien muutoksien ansiosta lisää arvokkuutta ja näyttävyyttä mm. kattolyhdystä eli lanterniinistä, isommista ikkunoista, lehtereistä ja uusista eteisistä. Nykyinen ulkonäkö on peräisin pääosin vuoden 1874 muutoksista, mihin tyyliin myös viimeisin vuonna 1992 valmistunut restaurointi pyrki palauttamaan kirkkoa. Saumattu peltikatto on vuodelta 1925 ja kattomuoto persoonallinen kahdelta sivuiltaan jyrkkä aumakatto ja länsi- ja itäpäädyn osalta päästä viistetty harjakatto. Seinäjulkisivut ovat yksinkertaiset, ainoastaan räystäään alapuolella kulkee koristelista. Vaakaponttivuoraus on maalattu vuoden 1927 malliin vaaleankeltaiseksi ja listat tummankeltaisiksi. Ikkunat, joita on uusittu viime vuosisadalla, on maalattu valkeiksi. Ne ovat 12-ruutuiset ja yläosaltaan puolipyöreällä ruudutuksella koristeellisesti tehty. Sokkelin pinnassa on liuskekiveä. Sisäpuolelta kirkkosali on vaaleansinisävyinen ja sen tyyli on peräisin vuoden 1949 ja 1992 uudistuksista.

Kirkko on ulkonäöltään yksinkertaisen tyylikäs. Sitä ei ole pilattu muutoksilla, joita kirkon toiminnallisuuden vuoksi on tehty. Kahdeksankulmaisen lyhtytornin eli lanterniinien päältä laskeutuva peltikatto on keskeinen osa kirkon julkisivua. Tumma, jyrkkä katto, joka symmetrisenä ja sopusuhtaisena sopii ristikirkon vaakavuorattuihin seiniin. Kookkaat ikkunat hallitsevat seinäpintoja kirkon ristinmuotoisen pohjakaavan sakaroiden sivuseinillä. Itä- ja länsipäätyihin vuonna 1992 tehdyt harjakattoiset eteistilat ovat varsin hillitty ja tarpeellinen muutos ja ne istuvat mainiosti rakennusmassaan. (lausunto kirkonseudusta)

Tapuli

ensimmäisenä kellotapulina oli ns. pukkitapuli. Siinä ristiin asetetut jyrkät hirret kannattivat sadekatosta, jonka alla kello riippui. Pukkitapulit olivat aina 1700-luvun lopulle hyvin yleisiä Suomen seurakunnissa ja säilyivät Ruotsissa vielä pitempään. Pihtiputaalla vainajat kuljetettiin tapulin läpi kirkkomaalle. Katetut tapulit yleistyivät Suomessa 1700-luvun lopulta lähtien. Pihtiputaalla päätettiin rakentaa huonokuntoiseksi käyneen ristikehikon tilalle sellainen vuonna 1813. Rakennusmestarina oli kalajokelainen kirkonrakentaja Nils Koskela eli Mjörk. Koskela oli hieman viinaksiin taipuvainen mies mutta myös erinomaisen työn tekijä. Koskela johti rakennustöitä mm Nivala, Rovaniemen maaseurakunnan, Lumijoen ja Reisjärven kirkonrakennustyömailla. Juuri ennen Pihtiputaan tapulin rakentamista valmistui hänen johdolla Haapajärven kolminivelinen kellotapuli.

Ensimmäinen kello ostettiin kokkolalaiselta kauppias Jacob Rahmilta, joka tilasi sen tukholmalaiselta valimolta. Kello tuotiin Alvajärven Rekolan talon kautta vuonna 1785 rekikelissä perille.

Vuonna 1875 saatiin uusi isompi kello, se valmistettiin helsinkiläisessä Osbergin ja Baden valimossa.

Kellotapuli edelleen käytössä, alakerrassa varastotilaa. Kelloja käytetään kirkkorakennuksen puolelta sähköisesti.

Tapuli on rakennettu vuonna 1813 ja sen rakentaja oli kalajokelainen kirkonrakentaja Nils Koskela. Kolminivelinen ylöspäin kapeneva hirsirakenteinen kirvesmiestaidonnäyte on tyyliältään ja väritykseltään aikansa tapulien sekä viereisen kirkon mukainen. Tapulissa on kaksi eri-ikäistä kelloa, joita soitetaan nykyisin sähköisesti kirkkorakennuksesta. Kellojen viereiset ”soitto-ovet” aukeavat myös sähköisesti kelloja soittaessa. Julkisivuiltaan vaakavuorattu tapuli kapenee nivelittäin ylöspäin mentäessä ja liitoskohta on katettu kaarevalla peltikatteella. Tapuli toimi 1800-luvun loppuun asti ruumishuoneena, tästä syystä rakennukseen on kai tehty itä- ja länsipäätyihin hirsikehikko-alustaiset avokuistit ja kaksi sisäänkäyntiä. Puolipyöreät koristeelliset ikkunat ovat samanlaiset kuin kirkossa. Yhdessä kirkon kanssa tapuli muodostaa mittasuhteiltaan samankaltaisen miellyttävän rakennusparin. (lausunto kirkonseudusta)

1890-luvun alkuun saakka vainajia säilytettiin kellotapulissa.

Kirkon edus

Kirkon, tapulin, ja vanhimman kirkonalueen ympärillä kiertää paikallisesta liuskekivestä tehty kiviaita. Hillityn arvokas 1940-luvun lopulta oleva puolimetriä korkea ja vajaan metrin levyinen aita porrastuu ja kääntyyilee maaston ja katujen mukaan. Kiviaidan iästä kertoo sen päällä kasvava sammalkerros. Samalta aikakaudelta on kirkon pohjoispuolella porttiaukon kohdalla, pensaiden suojassa sijaitseva ilmoitustaulu. Sen rungon rappauspinnan alaosa on koristeltu liuskekivillä, se on katettu pellillä ja sen kyljessä on istuinosa. Hieman rapistunut viehättävä ilmoitustaulu vaatisi kunnostamista - kiviaita näyttää hyväkuntoiselta. (lausunto kirkonseudusta)

Ruumishuone vuodelta 1891 tehty kirkkoraadin päätös rakentamisesta

Hautausmaa

3,5 ha kokoinen

Lupa hautausmaan perustamiseksi v 1780. Hautausmaan vihkimisvuotena on pidetty vuotta 1800, jolloin Pihtiputaan ensimmäinen kappalainen Johan Hageman astui virkaansa. Hautausmaata laajennettiin 1800-luvun lopulla. Laajennettu osa vihittiin hautausmaaksi 1891, vaikka se erotettiin vasta paljon myöhemmin. Toinen lisäalue vihittiin hautausmaaksi 1959. Vuonna hautapaikkoja oli 5371, joista käytössä 3357. Tarvetta laajentamiseen ei ole lähivuosina.

Hautausmaasta on laadittu karttoja ainakin 1920-luvulla ja vuonna 1935 tai lähellä sitä.

Hautausmaalla on kaksi ruumishuonetta, joista vanhempi on rakennettu 1890-luvun alussa. 100 vuotta myöhemmin se on varastona. Ennen 1890-lukua kirkkoa ympäröi punaiseksi maalattu pystyrimoista tehty puuaita. Vuonna 1891 valmistui kirkon puoleiselle osalle kiviaita. Sittemmin se purettiin ja tilalle pystytettiin puuaita ja puuportit. Ne hävitettiin ennen uuden kiviaidan rakentamisesta 1940-luvun lopulla.

Hautausmaan rakennukset on maalattu samanväriseksi kuin kirkko. Hailakan keltaiset rakennukset pilkistävät puiden lomasta hautausmaan eri puolilta. Itäpuolella on vanha 1890-luvulla rakennettu neliön muotoinen hirsirakenteinen pyramidikattoinen ruumishuone. Pitkänurkkainen ja ikkunaton hirsikehikko on rakennettu nurkkakiville ja myös välitila ja seinänvierus on peitetty kivillä. Sen vieressä on 1960-luvulla rakennettu pystyvuorattu seurakunnan työntelijöiden sosiaalitala sekä varastorakennus. Eteläpäässä on vanha hirsirakenteinen varastorakennus, jossa on kuusiruutuiset suurehkot ikkunat ja aumapeltikatto ja uudehko isompi autotalli ja varastorakennus, ne on myös maalattu keltaiseksi. (lausunto kirkonseudusta)

Lähteet: Pihtiputaan kirja I-II

Säilymisedellytykset:

säilyy

Ympäristö / Maisema / Pihapiiri:

Sijaitsee kirkonkylän keskellä. Kirkon ja hautausmaan ympärillä on asuinrakentamista, länsipuolella kirkon lähistöllä sijaitsevat työväentalo ja Jukola. Pohjoispuolella kirkon edustalla kadun vieressä oleva pieni parkkipaikka ja sen takan puistikko, jossa hist. "piiskauspetäjä". Torinpuoleisella sisääntulo nurkalla on merkkihenkilöiden ja sotasankareiden haudat ja niiden vieressä kiviaidan toisella puolella Museorakennus (ent. viljamakasiini). Hautausmaan kaakonpuoleisella sivulla Palvelukeskus Sopukka.

Kulttuurihistoriallinen arvo:

Valtakunnallisesti rakennushistoriallisesti ja kulttuurihistoriallisesti merkittävät Keski-Suomen vanhin käytössä oleva kirkko vuodelta 1783 ja hyvin alkuperäisessä asussaan säilynyt tapulirakennus vuodelta 1813 sekä maisemallisesti merkittävä kirkkoympäristö, josta hautausmaan alue ja kirkon edus muodostavat keskeisimmän osan.

Lähteet / Kirjallisuus / Haastatellut nimeltä:

Haastateltu seurakuntamestari Paavo Siekkinen, Pihtiputaan kirja I-II, Pihtiputaan rakennusinventointi 1983, lomake nro 82 ja lehtileikkeitä v. 1991 kirkon korjauksista sekä kopiot Pihtiputaan kirkkoinventoinnista, suorittaja H. Salmo kesäkuussa 1930 ja arkkitehti Juhani O.V. Viisten työselostus 14.2.1948 kirkon muutoksesta ja korjauksesta, Juuso Väisäsen lausunto Pihtiputaan kirkon seudun rakennusympäristöistä 12.1.2007, Keski-Suomen museon tutkimusarkisto, Rakennettu kulttuuriympäristö. Valtakunnallisesti merkittävät kulttuurihistorialliset ympäristöt. Museovirasto ja Ympäristöministeriö. Helsinki 1983, s. 207, Viestejä maisemassa. keskisuomalainen kulttuuriympäristö. Minerva Kustannus 2006, s. 221.

Lisätiedot / Kaavatilanne:

Inventointi aika: Joulukuu 2006

**Pihtiputaan rakennuskulttuurin täydennysinventointilomake – Kohdekortti 003
Keski-Suomen museo 2007**

Kohde: Museo - ent. viljamakasiini

Kohdekuva:

Osoite: Sallilantie
Rekisteri nro:
Omistaja / os./puh: Pihtipudas-seura ry
PL 16, 44801 PIHTIPUDAS
0207 931620

Lyhyt kuvaus: **Kirkon naapurissa sijaitseva 1800-luvun jälkipuoliskolta oleva viljamakasiini, joka toimii nykyisin museona. Komea hirsipintainen järeistä hirsistä tehty rakennus on yksi kirkonkylän perinteisen katukuvan luoja ja maamerkki.**

Historiatietoja / Rak.historia / Haastattelutiedot:

1900-luvun alussa rakennus oli harjakattoinen. (vanha inv.)

Valmistunut vuonna 1875.

Museorakennus. Tapulin vieressä itäpuolella sijaitsee nykyisin Pihtiputaan museona toimiva entinen viljamakasiinirakennus vuodelta 1875. Se kookkaana hirsirakennuksena hallitsee hautausmaan koillisnurkkaa, jossa on yksi hautausmaan sisäänkäynneistä. Aumakattoinen hirsirakennus on katettu saumatulla peltikatolla ja kattomalli on mielenkiintoinen pyramidikattoa lähestyvä aumakatto. Räystäslaudat ovat koristeelliset ja niiden alapuolella rakennusta kiertävä kapea haukkaikkunarivistö. Punamullatut seinähirret ovat isoja ja pitkiä, pidemmältä sivultaan jopa 12 metrisiä. Kuusiruutuiset ikkunat on aukaistu etupuolelle ulko-oven sivuille, itäsivulla on tullut yhdeksänruutuinen ikkuna. Pitkät nurkat on peitetty valkoisilla laudoilla. Samoin valkoiseksi on maalattu ikkunoiden ja oven

vuorilaudat ja yläpuolinen koristelauta. Ulko-ovi on vanha, ja sen eteen betoniselle alustalle tehty avokuisti on rakennettu myöhemmin. Vanha viljamakasiinirakennus on muutettu museokäyttöön sopivaksi vuonna 1965, mutta se on säilyttänyt yleisilmeensä vanhana viljamakasiinina hyvin kookkaan rakennusmassansa ansiosta ja on hyvä esimerkki vanhojen rakennusten muuttamisesta arvokkaasti uuteen käyttötarkoitukseen, vaikka onkin samalla menettänyt osan alkuperäisestä ulkonäöstään. (lausunto kirkonseudusta)

Sisätiloiltaan soveltuu hyvin museokäyttöön, koska on hyvin tilaa kahdessa kerroksessa. Sisällä näkee vanhojen hyväkuntoisten jyhkeiden hirsien iän.

Säilymisedellytykset:

säilyy

Ympäristö / Maisema / Pihapiiri:

Sijaitsee aivan kirkonkylän keskustassa kirkon vieressä Sallilantien ja Kisatien risteyksessä lähellä toria. Kirkonalueen kiviaita menee vierestä. Rakennuksen takana on hautausmaan parkkipaikka ja itäpuolella liikerakennus ja varastorakennuksia. Rakennuksen etupiha nurmea, ei puustoa.

Kulttuurihistoriallinen arvo:

Yksittäisenä kohteena (maakunnallisesti) rakennushistoriallisesti ja kulttuurihistoriallisesti (paikallishistoria) merkittävä vanha viljamakasiinirakennus, joka toimii nykyisin museona ja kuuluu kirkon valtakunnallisesti merkittävään ympäristöön.

Lähteet / Kirjallisuus / Haastatellut nimeltä:

Haastateltu Pihtiputaan kotiseutuyhdistyksen puheenjohtaja Virpi Pihlaja ja muut yhdistyksen edustajat; Rakennettu kulttuuriympäristö, Valtakunnallisesti merkittävät kulttuurihistorialliset ympäristöt. Helsinki 1993, s. 207, Viestejä maisemassa, Keski-suomalainen kulttuuriympäristö. Minerva Kustannus Oy 2006, s. 221, www.jyvaskyla.fi/ksmuseo > linkkejä > khmuseot

Lisätiedot / Kaavatilanne:

Inventointi aika: Joulukuu 2006

Pihtiputaan rakennuskulttuurin täydennysinventointilomake – Kohdekortti 004 Keski-Suomen museo 2007

Kohde: Pihtiputaan työväentalo

Kohdekuva:

Osoite: Keskustie 11
Rekisteri nro:
Omistaja / os./puh: Pihtiputaan työväenyhdistys
014 562258

Lyhyt kuvaus: **Pystyrimavuorattu L-mallinen kookas vuonna 1932 valmistunut työväentalorakennus. Aumakattoinen hyvin alkuperäisen tyylinsä säilyttänyt tyypillinen 1930-luvun työväentalo sijaitsee merkittävällä paikalla kirkon lähellä.**

Historiatietoja / Rak.historia / Haastattelutiedot:

Kirkonkylän järjestyksessään kolmas työväentalo valmistui vuonna 1932. Talo oli vuoraamaton vuoteen 1940, jolloin ulkoseinät pystylaudoitettiin. Peruskorjaus suoritettiin vuonna 1948, jonka jälkeen taloon ei tässä mielessä kajottu pitkään aikaan. Elokvateatteri Kuva-Pirtti aloitti toimintansa elokuussa 1945. Toiminta loppui v. 1975 katsojien puutteeseen. Vuosina 1984-87 työväentalossa näytettiin jälleen elokuvia. Talossa suoritettiin perusteellinen peruskorjaus vuosina 1977-1990. Pääosa työstä tehtiin talkoilla. Uusittu talo avattiin syksyllä 1990. Bingotoimintaa. Vuonna 1997 työväenyhdistys päätti ryhtyä toistaiseksi suurimpaan remonttityöhön. (Pihtiputaan kirja II)

Työväentalo (Kulmala) sijaitsee kirkon vieressä sen luoteispuolella. Vuonna 1931 valmistunut paikallaan jo kolmas työväentalo on säilyttänyt ulkomuotonsa ja kookkaana aumakattoisena hirsirakennuksena se on tyyliältään aikakautensa klassistinen yksilö.

Talossa on punaiseksi maalattu saumattu peltikatto ja vaalea pystyrimavuoraus sekä alkuperäiset korkeat ikkunat ja pienempiä muita ikkunoita. Muutoksia rakennus on kokenut jonkin verran vuosien varrella, näkyvimpänä 1990-luvulla rakennetut kuistit etupuolella. Talossa toimi aikoinaan elokuvateatteri ja myöhemmin mm. bingoaika, se on edelleen työväenyhdistyksen käytössä. Työväentalo näkyy moneen eri suuntaan johtuen sijainnistaan Kirkkotien ja Keskustien risteyksessä. Rakennuksen olemassaolo ja sen etufasadin muodostama reuna tai kiintopiste on hyvin tärkeä kirkkoympäristölle. (lausunto kirkonseudusta)

Säilymisedellytykset:

säilyy

Ympäristö / Maisema / Pihapiiri:

Sijaitsee näkyvällä paikalla Kirkkotien ja Keskustien risteyksessä. Sijoittuu hauskaasti rajaamaan kirkonseutua pohjoispuolella. Tontilla oleva talon edessä oleva parkkialue muodostaa osaltaan kirkonalueen arvokasta avointa ja puistomaista seutua, jossa näkyvät kirkon suunnalle tärkeät. Viereinen kirkkotie suhteellisen vilkas liikenteen osalta.

Kulttuurihistoriallinen arvo:

Maakunnallisesti rakennushistoriallisesti ja kulttuurihistoriallisesti merkittävä työväentalo vuodelta 1932. Yhdessä Jukolan (ent. suojeluskuntatalo) kanssa muodostavat maakunnallisesti merkittävän paikallishistoriallisesti tärkeän kokonaisuuden. Tärkeä osa kirkkoympäristöä.

Lähteet / Kirjallisuus / Haastatellut nimeltä:

Pihtiputaan kirja II, Keski-Suomen työväentalojen rakennusinventointi 1979, TSL:n Keski-Suomen piiri, säilytetään Keski-Suomen museon rakennustutkimusarkistossa, Juuso Väisäsen lausunto Pihtiputaan kirkon seudun rakennusympäristöistä 12.1.2007, Viestejä maisemassa. Keski-suomalainen kulttuuriympäristö. Minerva Kustannus 2006, s. 222.

Lisätiedot / Kaavatilanne:

Inventointi aika: Joulukuu 2006

**Pihtiputaan rakennuskulttuurin täydennysinventointilomake – Kohdekortti 005
Keski-Suomen museo 2007**

Kohde: Jukola - vanha suojeluskuntatalo

Kohdekuva:

Osoite: Kirkkotie 2
Rekisteri nro:
Omistaja / os./puh: Pihtiputaan Tuisku
Kirkkotie 2
014 561032

Lyhyt kuvaus: **Kirkon lähistöllä sijaitseva vanha nuorisoseuran ja suojeluskunnan talo alun perin vuodelta 1923, vuonna 1939 se siirrettiin nykyiselle paikalleen ja sitä laajennettiin. Kookas hirsinen loivasti aumakattoinen rakennus on kokenut muutoksia mm. ikkunoihin ja sisätiloihin.**

Historiatietoja / Rak.historia / Haastattelutiedot:

Kirkonkylän nuorisoseura teki päätöksen vuonna 1913 oman talon rakentamisesta Variskylältä ostetulle tontille. Rakennustarpeiksi ostettiin Harmaalan rannalta vanha hirsitalo, jonka hirret uitettiin Koliman yli. Hirret nostettiin vedestä v. 1918. Jukolan vihkiäisjuhla pidettiin 1923. Vuonna 1924 talon toiseksi omistajaksi tuli suojeluskunta ja sittemmin talo kokonaan suojeluskunnalle. Talo siirrettiin kirkonkylään työväentalon ja kirkon viereen 1939 ja rakennettiin entistä suuremmaksi.
(Pihtiputaan kirja II)

Jukola on valmistunut alun perin vuonna 1923 Variskylään nuorisoseurantaloksi, nykyiselle paikalleen se siirrettiin ja sitä laajennettiin vuonna 1939. Hirsirakenteisessa suojeluskunnantalossa toimi aluksi myös elokuvateatteri, monien vaiheiden jälkeen se on

nykyisin urheiluseura Tuiskun käytössä. Vaakaponttivuorattu keltaiseksi maalattu loivasti aumakattoinen rakennus on kokenut hiukan muutoksia, mutta säilyttänyt piirteensä etenkin omanlaista ilmettä rakennukselle antavien lukuisten ikkunoiden ansiosta, joita on uusittu. Katto on tehty ajalleen tyyppillisesti matalana aumakattona, katteena oleva aaltopelti tosin rikkoo rakennuksen perinteistä ilmettä. (lausunto kirkonseudusta)

Haast. Tuiskun sihteeri

Kuntosali tehty alakertaan vajaa 10 v. sitten

Lisäksi Bingo toimintaa kerran viikossa , Salissa järjestetään myös häitä ja hautajaisia

Tuiskun toimisto alakerrassa

Väliaikaisesti toimii kansalaisopisto

Haast. Juha Turpeinen

Kylmillään 1980-luvun alussa, oli jo huonokuntoinen

Alakerrassa on ollut ammuslataamo ja viime vuonna muutettu toimistoiksi.

1985-90 muutokset sisätiloihin

-ikkunat uusittu

-panelointi

- ei suuria muutoksia tilajärjestelyihin, ei isompaa lisälämmöneristystä

1993 kuntosali

Säilymisedellytykset:

säilyy

Ympäristö / Maisema / Pihapiiri:

Sijaitsee Kirkkotien varressa kirkkoalueen länsipuolella. Ympärillä on omakotitaloja ja kauempana rivitaloja. Maasto laskee pohjoiseen ja länteen. Talon edessä oleva piha-alue on asfaltoitu ja toimii parkkipaikkana.

Kulttuurihistoriallinen arvo:

Yhdessä työväentalon kanssa muodostavat maakunnallisesti arvokkaan kokonaisuuden, joka liittyy maisemallisesti ja kulttuurihistoriallisesti kirkon ympäristöön. Yksittäisenä kohteena omaa yhdistystoiminnan dokumenttina historiallista merkitystä .

Lähteet / Kirjallisuus / Haastatellut nimeltä:

Puhelinhaastattelu Juha Turpeinen ja Tuiskun sihteeri

Pihtiputaan kirja II

Viestejä maisemassa. Keskisuomalainen kulttuuriympäristö. Minerva Kustannus 2006, s. 222.

Lisätiedot / Kaavatilanne:

Inventointi aika: 10.1.2007

**Pihtiputaan rakennuskulttuurin täydennysinventointilomake – Kohdekortti 006
Keski-Suomen museo 2007**

Kohde: Ent. postin talo

Kohdekuva:

Osoite: Asematie
Rekisteri nro:
Omistaja / os./puh: Omistaja asuu talossa

Lyhyt kuvaus: **Vanha tiilirakenteinen rapattu postirakennus 1900-luvun puolivälistä Asematien varrella. Rakennuksessa on toiminut myös nimismies, viereinen harjakattoinen rakennus on tällöin ollut putkana.**

Historiatietoja / Rak.historia / Haastattelutiedot:

Nykyisin vuokra-asuntoina, neljä vuokra-asuntoa ja omistajan asunto itäpäässä ei ole moneen kymmeneen vuoteen toiminut postina

Säilymisedellytykset:

säilyy

Ympäristö / Maisema / Pihapiiri:

Sijaitsee kirkonkylän länsipuolella Asematien varrella. Etupuolelle pohjoiseen päin aukeaa peltonäkymät, sisäänkäynti asuntoihin takapuolelta. Pieni piha, eteläpuolella naapurissa ent. rukoushuoneen rakennus, ympärillä omakotitaloja.

Kulttuurihistoriallinen arvo:

Paikallisesti kulttuurihistoriallisesti merkittävä, Pihtiputaan kirkonkylällä harvinainen 1900-luvun puolivälin tiilirakenteinen virasto/postirakennus, joka säilyttänyt olemuksensa alkuperäisenä vaikka käyttötarkoitus on muuttunut.

Lähteet / Kirjallisuus / Haastatellut nimeltä:

Haastateltu vuokralaista

Lisätiedot / Kaavatilanne:

Inventointi aika: 27.3.2007

**Pihtiputaan rakennuskulttuurin täydennysinventointilomake – Kohdekortti 007
Keski-Suomen museo 2007**

Kohde: Ent. Matkustajakoti

Kohdekuva:

Osoite: Matkapolku 2

Rekisteri nro:

Omistaja / os./puh: Mika Haikara
Matkapolku 2

Lyhyt kuvaus: Tyylikkäästi rapattu vuonna 1950 valmistunut matkustajakoti. Harjakattoista klassisesti rakennettua taloa on laajennettu 1980-luvulla matalammalla siipiosalla. Sisäänkäynti on ollut eteläpuolella, nykyisin sisäpihan puolelta.

Historiatietoja / Rak.historia / Haastattelutiedot:

Tällä hetkellä vuokratyössä. Kolme asuntoa – kaksi vuokralla.
Sisällä muutoksia 1950-luvun sisustukseen. Väliseiniä purettu ja siirretty.
Alkuperäiset ikkunat. Rappaus originelli hierontarppaus.

Säilymisedellytykset:

säilyy

Ympäristö / Maisema / Pihapiiri:

Sijaitsee omakotialueella Kirkkotien pohjoispuolella Matkapolku nimisellä tienpätkällä. Tyylikäs useita ikkunoita sisältävä etujulkisivu näkyy Kirkkotielle. Ympäriällä asuintaloja,

pääasiassa uudempia. Kangasmaastoa. Pihassa puurakenteinen pystylaudoitettu piharakennus.

Kulttuurihistoriallinen arvo:

Paikallisesti rakennushistoriallisesti ja matkailuhistoriallisesti merkittävä entinen matkustajakoti, joka on säilyttänyt julkisivujensa osalta alkuperäisen 1950-luvun klassistisen tyylin rappauspintoineen ja alkuperäisine ikkunoineen.

Lähteet / Kirjallisuus / Haastatellut nimeltä:

Haastateltu Mika Haikara

Lisätiedot / Kaavatilanne:

Inventointi aika: 24.1.2006

**Pihtiputaan rakennuskulttuurin täydennysinventointilomake – Kohdekortti 008
Keski-Suomen museo 2007**

Kohde: ent. Rukoushuone

Kohdekuva:

Osoite: Keskustie 26

Rekisteri nro:

Omistaja / os./puh: Paula Autio

Lyhyt kuvaus: **Pienimittakaavaisena säilyneen Keskustien varrella sijaitseva vuonna 1911 rakennettu entinen rukoushuone, joka toimi myöhemmin myös kouluna ja lastenneuvolana. Pystyrimavuorattua pitkänurkkaista hirsirakennusta on laajennettu myöhemmin.**

Historiatietoja / Rak.historia / Haastattelutiedot:

Pihtiputaan rauhanyhdistys osti tontin Keskustien varrelta ja sille rakennettiin rukoushuone, jota myöhemmin laajennettiin. Se oli käytössä yli viisi vuosikymmentä. Seuroja oli kahden tai kolmen viikon välein. Sota-aikana rukoushuoneella pidettiin myös jumalanpalveluksia. Se on toiminut myös kouluna ja lastenneuvolana. (Pihtiputaan kirja II)

Säilymisedellytykset:

ei tietoa

Ympäristö / Maisema / Pihapiiri:

Sijaitsee Keskustien varrella paloaseman vieressä. Ympärillä myös muita vanhoja puisia asuinrakennuksia. Pohjoispuolella ent. postin talo. Hyvin pieni piha-alue.

Kulttuurihistoriallinen arvo:

Paikallisesti merkittävä vanha kokoontumis- ja yhdistysrakennus, joka on julkisivuiltaan säilyttänyt alkuperäistä ilmettään ja on näin rakennushistoriallisesti edustava esimerkki 1900-luvun alun Pihtiputaan kirkonkylän rakentamisesta. Maisemallisesti merkittävä, tärkeä osa vanhaa Keskustien rakennuskantaa.

Lähteet / Kirjallisuus / Haastatellut nimeltä:

Pihtiputaan kirja II

Lisätiedot / Kaavatilanne:

Inventointi aika: 22.12.2006

**Pihtiputaan rakennuskulttuurin täydennysinventointilomake – Kohdekortti 009
Keski-Suomen museo 2007**

Kohde: Harju

Kohdekuva:

Osoite: Ruukintie 1
Rekisteri nro:
Omistaja / os./puh: Simo ja Hilikka Strandman
Ruukintie 1

Lyhyt kuvaus: **Vanha tila 1900-luvun vaihteesta, jonka päärakennusta muuteltu moneen otteeseen. Vuonna 1917 säästöpankki osti tilan ja muutti Harjun tilan päärakennuksen pankkirakennukseksi. Sen jälkeen vuonna 1964 Strandmanit ostivat tilan ja vuonna 1976 valmistui asuinsiipiosa talon taakse. Ikkunoiltaan liikerakennusta muistuttava hirsitalo toimii edelleen liikekäytössä.**

Historiatietoja / Rak.historia / Haastattelutiedot:

O.Forsman rakennutti äidilleen 1920-luvulla
Aini Ahrnbergin kahvila 1930-40-luvuilla
Kaarlo Arinperän kirjakauppa 1932-1956
1990-luvuilla Siltala oli Strandmanien vapaa-ajan tiloina
(Pihtiputaan kirja)

Haast. Strandmann Simo ja Hilikka

Ostivat Harjun 1964 ja rakennuksen yhteyteen siipiosa 1976

Tällä hetkellä kiinteistössä on kirpputori ja sähköliike

Rakennus on tod. näk. 1900-luvun vaihteesta alun perin rakennettu.

Säilymisedellytykset:

säilyy

Ympäristö / Maisema / Pihapiiri:

Sijaitsee Heinäjoen kivisillan vieressä. Kirkonkylän puolella vieressä ent. Turpeelan tilan kohdalla Harju, jossa nykyisin Radiohuolto-kirppari. Vieressä osuuspankin voimakasilmäinen rakennus ja toisella puolella matkahuollon rakennus, ympärillä liikerakennuksien muodostama kirkonkylän keskusta. Pohjoispuolella Siltala Putaanvirran puolella, Heinäjoen sillan kupeessa. Takapihalla sekalaisia varastorakennuksia.

Kulttuurihistoriallinen arvo:

Paikallisesti merkittävän historian omaava muuteltu hirsirakennus, keskeisellä paikalla kirkonkylän liikealueella. Muodostaa viereisen Siltalan talon kanssa myös maisemallisesti historiallisesti tärkeän väylän Heinäjoen vanhan kivisillan luo.

Lähteet / Kirjallisuus / Haastatellut nimeltä:

Haastateltu Simo ja Hilikka Strandmann
Pihtiputaan kirja

Lisätiedot / Kaavatilanne:

Inventointi aika: 22.2.2007

**Pihtiputaan rakennuskulttuurin täydennysinventointilomake – Kohdekortti 010
Keski-Suomen museo 2007**

Kohde: Hiirenniemen Emmi Kumpulaisen talo

Kohdekuva:

Osoite: Hiirenniemi 1

Rekisteri nro:

Omistaja / os./puh: Emmi Kumpulaisen sukulaiset, (Kalle Mikkonen)

Lyhyt kuvaus: **Kaksikerroksinen kapearunkoinen persoonallinen tehtaantyöntekijän talo 1900-luvun alkupuolelta, sijaitsee näyttävällä paikalla aivan 4-tien varrella.**

Historiatietoja / Rak.historia / Haastattelutiedot:

Talossa asui Emmi Kumpulainen 100 -vuotiaaksi asti. Joutui sairaalaan kun taloon murtauduttiin muutama vuosi sitten.

Rakennus on kapea persoonallisen näköinen, kohtalaisen hyvin alkuperäisessä asussa säilynyt

Säilymisedellytykset:

säilyy

Ympäristö / Maisema / Pihapiiri:

Sijaitsee aivan 4-tien vieressä lähellä Hiirenniemen tehtaita, vieressä muutama Hiirenniemen omakotitalo. Pihassa hirsirakenteinen aittarakennus ja lautarakenteinen varasto. Piha on pieni ja laskeutuu etelänsuuntaan.

Kulttuurihistoriallinen arvo:

Paikallisesti rakennushistoriallisesti merkittävä paikkakunnalla harvinainen persoonallista työväenasuntoa edustava kohde, joka on myös maisemallisesti merkittävä, koska sijaitsee 4-tien vieressä näkyvällä paikalla.

Lähteet / Kirjallisuus / Haastatellut nimeltä:

Haastateltu naapureita

Lisätiedot / Kaavatilanne:

Inventointi aika: Tammikuu 2007

Pihtiputaan rakennuskulttuurin täydennysinventointilomake – Kohdekortti 011 Keski-Suomen museo 2007

Kohde: Hiirenniemen myllyrakennus

Kohdekuva:

Osoite: Hiirenniemi
Rekisteri nro:
Omistaja / os./puh: Olavi Pasanen, mylläri

Lyhyt kuvaus: **Vanha myllyrakennus vuodelta 1929, punainen pystyrimavuorattu hyväkuntoinen mylly toimii edelleen ja sijaitsee puunjalostustehtaan rakennusten sisällä.**

Historiatietoja / Rak.historia / Haastattelutiedot:

Vuonna 1907 kauppias Nestor Ahrnberg rakensi Hiirenniemen myllyn, jossa oli halkoja polttoaineena käytävä 32hv:n höyrykone ja kolme kiviparia. Tulipalo hävitti Hiirenniemen myllyn- ja sahalaitoksen vuonna 1928. Heti seuraavana vuonna valmistui nykyinen myllyrakennus. Sotien jälkeen myllyssä oli kolme kiviparia. Pihtiputaan myllyistä jäljelle jäi vain Hiir. mylly, jossa omistaja mylläri Olavi Pasanen jatkaa 2000-luvulla. (Pihtiputaan kirja II)

Haast. Olavi Pasanen
Kaksi myllykiveä, toimii ja jauhaa molemmilla

yhdeksän ruutuiset neliskanttiset ikkunat

Säilymisedellytykset:

säilyy

Ympäristö / Maisema / Pihapiiri:

Sijaitsee aivan 4-tien vieressä Hiirenniemen tehtaiden yhteydessä, kiinni muissa rakennuksissa. Merkittävä näkymä 4-tielle ja vieressä kulkevan Putaanvirran yli.

Kulttuurihistoriallinen arvo:

Paikallisesti kulttuurihistoriallisesti ja rakennushistoriallisesti merkittävä vanhaa myllyperinnettä edustava hyväkuntoinen kahden kiven myllyrakennus. Maisemallisesti tärkeällä paikalla.

Lähteet / Kirjallisuus / Haastatellut nimeltä:

Haastateltu mylläri Olavi Pasanen
Pihtiputaan kirja II

Lisätiedot / Kaavatilanne:

Inventointi aika: 27.3.2007

**Pihtiputaan rakennuskulttuurin täydennysinventointilomake – Kohdekortti 012
Keski-Suomen museo 2007**

Kohde: Hovi

Kohdekuva:

Osoite: Hovintie
Rekisteri nro:
Omistaja / os./puh: Aarno Hämäläinen

Lyhyt kuvaus: **Peltojen keskellä kirkonkylän läheisyydessä sijaitseva yksi isoista vanhoista tiloista. Sen päärakennus on 1900-luvun alkupuolella rakennettu ja on tyhjänä, viereen on rakennettu uudempi päärakennus 1970-luvulla. Pihapiirissä navetta, kellari, liiteri ja varastorakennukset. Rannassa vanha komea riihirakennus 1900-luvun vaihteesta.**

Historiatietoja / Rak.historia / Haastattelutiedot:

Vanhin päärakennus paloi aikoinaan.

Säilymisedellytykset:

säilyy

Ympäristö / Maisema / Pihapiiri:

Sijaitsee Alvajärven rannassa peltoaukeiden keskellä kirkonkylän länsipuolella. Naapurissa mm. Jämsin tila, Mäntylän tilat ja toisella puolella metsän rajassa 1900-luvun puolivälissä valmistuneita taloja. Piha-alue suht. tiivis ja päärakennus ja navetta muodostavat sisäpihan. Rannassa tien toisella puolella sijaitseva riihirakennus.

Kulttuurihistoriallinen arvo:

Paikallisesti merkittävä maisemallisesti tärkeällä paikalla sijaitseva tila peltojen keskellä. Rannempana oleva riihirakennus on edustava ja rakennushistoriallisesti merkittävä.

Lähteet / Kirjallisuus / Haastatellut nimeltä:

Haastateltu vanhaa rouvaa ja naapuria.

Lisätiedot / Kaavatilanne:

Inventointi aika: 14.2.2007

**Pihtiputaan rakennuskulttuurin täydennysinventointilomake – Kohdekortti 013
Keski-Suomen museo 2007**

Kohde: Jämsi

Kohdekuva:

Osoite: Jämsintie
Rekisteri nro:
Omistaja / os./puh: Erkki Jämsen
Teollisuustie 24
Puh. 014 570001

Lyhyt kuvaus: **Kirkonkylän länsipuolella Alvajärven rantamilla sijaitseva vanha tila, jossa on tuulimylly 1800-luvulta ja aittarivi, joka kasattu vuonna 1925. Hirsirakenteista päärakennusta on uusittu, se nykyisin kesäkäytössä. Avoimessa pihassa myös suhteellisen alkuperäisenä säilynyt paririihi ja rannassa venekatos ja uudempi sauna.**

Historiatietoja / Rak.historia / Haastattelutiedot:

Aittarivi on koottu 1925 pienemmistä aitoista ja kahteen välikköön on tehty laudasta seinät. (hirsinen jyvääitta + lauta-aitta + hirsiaitta + lauta-aitta + hirsiaitta). Ruokakello siirretty päärakennuksen kuistin katolta jyvääitan pätyyn, kun päärakennusta peruskorjattiin. Rivin toinen pikkuaitta riimallinen ja se saattaa olla jopa 1700-luvulta. (vanha inv.)

Päärakennus saattaa olla 1800-luvun alkupuolelta, vuonna 1825 ollut meijeritoimintaa paikalla

1960-luvulla uusittu ikkunat
muuten sisätilat säilyneet

vanha tuvan uuni
yksi pönttö ja yksi tiiliuuni kamareissa
umpikuisti tehty, aikaisemmin on ollut erilainen sisääntulo ja eteinen

Paririihi kunnostettu 1990- 1996, hyväkuntoinen

Tuulimyly hyväkuntoinen ja maalattu
siivet uusittu vasta

Paririihi tontin pohjoisnurkassa, varastotilana
Vanha sulkanurkkainen riihi kokenut vähän muutoksia, sivulla kylkiäinen

Venekatos rannassa, nuottakota ollut aikoinaan

Säilymisedellytykset:

säilyy, omistaja pitää kunnossa

Ympäristö / Maisema / Pihapiiri:

Sijaitsee Alvajärven rannassa kirkonkylän länsipuolella. Piha harjanteella ja avara molemmille puolille. Rannassa mäntypuita, jotka tekevät näyttävän maiseman järven suuntaan. Vieressä vierasvenelaituri ja sille johtava tie, toisella puolella Mäkelän talo.

Kulttuurihistoriallinen arvo:

Paikallisesti merkittävä erityistä historiallista ja maisemallista arvoa sisältävä maatila Alvajärven rannassa. Rakennushistoriallisesti merkittäviä rakennuksia useita: 1800-luvulta oleva tyylikkäästi kunnostettu tuulimyly, aittarivi ja riihirakennus.

Lähteet / Kirjallisuus / Haastatellut nimeltä:

Haastateltu Erkki Jämsen, Pihtiputaan rakennusinventointi v. 1983, Keski-Suomen museon tutkimusarkisto, Jämsin kunnostettavan tuulimylyn valokuvia Keski-Suomen museon katselmuksesta Jämsissä 31.8.1995, Tuija Siidorin sanomalehtiartikkeli Jämsin tuulimyly kohenee entisaikojen kukoistukseen. Kotiseudun Sanomat 25.9.1996.

Lisätiedot / Kaavatilanne:

Inventointi aika: 14.2.2007

**Pihtiputaan rakennuskulttuurin täydennysinventointilomake – Kohdekortti 014
Keski-Suomen museo 2007**

Kohde: Kaislaranta

Kohdekuva:

Osoite: Virranpolku

Rekisteri nro:

Omistaja / os./puh: Erkki Kivivuori (Laina Kivivuori)

Lyhyt kuvaus: Putaanvirran eteläpuolella kirkonkylän laidalla sijaitseva ulospäin hyvin säilynyt pystyrimavuorattu korkeamallinen 1,5-kerroksinen hirsitalo 1900-luvun alusta. Pihassa aittarivi ja rannassa sauna. Viereiset talot myös vanhoja, mutta uudistettuja.

Historiatietoja / Rak.historia / Haastattelutiedot:

Erkki Kivivuori omistaa ja käy välistä, samoin hänen poika.
Sisko tai tytär Osuuspankissa töissä oleva Laina Kivivuori.

alkuperäinen vuoraus ja ikkunat
ikkunat viittaavat 1900-luvun alkupuolin rakennustyyliin, samoin lyhyet hirsinurkat

Aittarakennus
pienikokoinen 1900-luvun vaihteesta

Säilymisedellytykset:

ei tietoa

Ympäristö / Maisema / Pihapiiri:

Sijaitsee Putaanvirran eteläpuolella sen ja Asematien välissä. Rinne laskee loivasti rantaan. Naapurissa puurakenteisia omakotitaloja, vähän nuorempia. Rannassa saunarakennus.

Kulttuurihistoriallinen arvo:

Paikallisesti merkittävä julkisivuiltaan erityisen hyvin säilynyt näyttävä hirsirakennus 1900-luvun alkupuolelta, rakennushistoriallisesti arvokas ja sijaitsee maisemallisesti tärkeällä paikalla Putaanvirran rannalla.

Lähteet / Kirjallisuus / Haastatellut nimeltä:

Haasteltu naapuria

Lisätiedot / Kaavatilanne:

Inventointi aika: 22.2.2007

**Pihtiputaan rakennuskulttuurin täydennysinventointilomake – Kohdekortti 015
Keski-Suomen museo 2007**

Kohde: Kangas

Kohdekuva:

Osoite: Keskustie 5

Rekisteri nro:

Omistaja / os./puh:

Jouko Pasanen

Keskustie 5 – uudempi talo tien päässä

Lyhyt kuvaus:

Vanha tila 1800-luvun puolelta, tyylikäs poikkipäätyinen päärakennus, jota muutettu vuonna 1923 nykyiseen asuun. Tyylikäs merkittäväällä paikalla Keskustien varrella sijaitseva talo on toiminut aikoinaan myös kunnantalona. Pihassa vastapäätä päärakennusta aittarivi ja pariaitta 1800-luvun lopulta, sekä hollitalli.

Historiatietoja / Rak.historia / Haastattelutiedot:

pystyrimavuorattu, hirsitalo

Samalla suvulla ollut 1700-1800-luvuilta lähtien.
Talossa oli aikoinaan iso tupa, jossa pidettiin iltamia.

Peruskorjaus tehty vuonna 1923

nurkat hakattu uudestaan

1m leveyttä lisää, muutettu poikkipäätyiseksi

Vuosina 1951-2 tehty tiilikatto, lautaverhous ja ikkunat uusittu
sisätiloihin muutoksia:

uuni ja sähkölämmitys, wc-tilat 1973
neljä asuinrakennusta purettu pihasta, virastotalo sillä tontilla
aittarivi vanha, alapäässä hollitali
pikku-aitta, vaateaitta, joka ollut aina puuvarastona
karjarakennus purettu

nykyisin vuokralla, ei tietoa jatkosta

Säilymisedellytykset:

säilyy, ei varmuutta – sijaitsee massiivisen virastotalon vieressä

Ympäristö / Maisema / Pihapiiri:

Sijaitsee Keskuskadun varrella aivan Kirkonkylän keskustassa. Iso avoin piha-alue ja aittarakennukset vastapäätä päärakennusta, puustoa kadun varrella. Toisella puolella 1990-luvulla valmistunut virastotalo. Keskustien takana omakotitaloja.

Kulttuurihistoriallinen arvo:

Paikallisesti merkittävä haasteellisella paikalla sijaitseva tyylikäs päärakennus ja vanhat aittarakennukset, jotka omaavat rakennushistoriallista ja paikallishistoriallista arvoa.

Lähteet / Kirjallisuus / Haastatellut nimeltä:

Haastateltu Jouko Pasanen

Lisätiedot / Kaavatilanne:

Inventointi aika: 9.2.2007

**Pihtiputaan rakennuskulttuurin täydennysinventointilomake – Kohdekortti 016
Keski-Suomen museo 2007**

Kohde: Kautiala

Kohdekuva:

Osoite: Koulutie 6

Rekisteri nro:

Omistaja / os./puh: Veijo Kokko
Koulutie 6

Lyhyt kuvaus: **1800-luvun lopulla todennäköisesti rakennettu pitkänurkkainen hirsitalo ja pihapiiri, jossa pikkuaitta ja isompi aittarakennus 1800-luvun lopulta kauniilla paikalla peltojen ympäröimänä kirkonkylän läheisyydessä.**

Historiatietoja / Rak.historia / Haastattelutiedot:

Veijo Kokko muutti perheineen vuonna 1946 - siirtolaisia Karjalasta. Vanha isäntä puhui, että aluksi oli pienempi tupapuoli.

Muutoksia sisätiloihin, ja myös julkisivuja uusittu.

Kuului aikoinaan Enso-Gutzeitille kuten viereinen Kumpula.

Pihassa muualta siirretty pikkuaitta
kookas 1800-luvun lopulta oleva pitkänurkkainen aittarakennus
Navetta 1900-luvun puolivälistä
entinen saunarakennus, joka toimii nykyisin autotallina

Säilymisedellytykset:

säilyy

Ympäristö / Maisema / Pihapiiri:

Sijaitsee koulujen vieressä, koulutien päässä peltojen ympäröimänä 4-tien länsipuolella. Piha pienellä mäellä, piharakennukset itä- ja pohjoispuolella.

Kulttuurihistoriallinen arvo:

Paikallisesti merkittävä kauniilla paikalla kirkonkylän läheisyydessä sijaitseva hyvin säilynyt ehyt pihapiiri. Omaa myös rakennushistoriallista arvoa, pihassa vanhan päärakennuksen lisäksi aittarakennuksia.

Lähteet / Kirjallisuus / Haastatellut nimeltä:

Haastateltu Veijo Kokko

Lisätiedot / Kaavatilanne:

Inventointi aika: Tammikuu 2007

**Pihtiputaan rakennuskulttuurin täydennysinventointilomake – Kohdekortti 017
Keski-Suomen museo 2007**

Kohde: Kerrostalo Pihtilinna

Kohdekuva:

Osoite: Asematie 19

Rekisteri nro:

Omistaja / os./puh: Asunto Oy Pihtilinna

Lyhyt kuvaus: Asematien varrella sijaitseva vuonna 1971 valmistunut Pihtiputaalla harvinainen kerrostalo. Kolmikerroksinen rapattu ja sivuiltaan tiilipinnalla oleva tyypillinen aikakautensa kerrostalo, joka sijaitsee tärkeällä paikalla rajaamassa kirkon seutua pohjoisreunalta ja on muodostunut osaksi sitä.

Historiatietoja / Rak.historia / Haastattelutiedot:

rapattu vihreä seinäpinta
isännöintitoimisto Kuronen vastaa talosta

Säilymisedellytykset:

säilyy

Ympäristö / Maisema / Pihapiiri:

Sijaitsee Asematiellä liikerakennusten muodostaman kauppakeskustan länsipuolella. Rajaa kirkon seutua, vieressä länsipuolella vanha riihirakennus.

Kulttuurihistoriallinen arvo:

Paikallisesti harvinainen ja ainoa mainitsemisen arvoinen 1970-luvun kerrostalo, joka on ajalta ennen elementtikerrostalo-villitystä. Maisemallisesti merkittäväällä paikalla, osa kirkon ympäristöä.

Lähteet / Kirjallisuus / Haastatellut nimeltä:**Lisätiedot / Kaavatilanne:**

Inventointi aika: Tammikuu 2007

Pihtiputaan rakennuskulttuurin täydennysinventointilomake – Kohdekortti 018 Keski-Suomen museo 2007

Alue: Keskustie

Kohdekuva:

Lyhyt kuvaus: Vanha kylätie, joka kulkee kirkonkylän läpi. Sen varrella vanhaa ja uudempaa rakennuskantaa sulassa sovussa. Pienimuotoinen katualue, joka länsipuolelta ja itäpuolelta kapeudellaan luo vanhaa tiivistä kyläilmettä. Kirkon kohdalla Keskustien talot ovat maisemallisesti tärkeällä paikalla.

Rakennukset:

kunnantalo ja kirjasto (oma inv.)
Kangas (oma inv.)
Kotiseudun sanomien talo
-1950-luvun rakennus
ent. rukoushuone (oma inv.)
paloasema
-valmistui vuonna 1956. Suunnittelijana rak.mestari Onni Niskanen
työväentalo (oma inv.)
kirkon edus puistikko
Keskustie 18 ja 16
Keskustie 20 (Kanasen talo)
Keskustien tyhjä tontti.
länsipuolen omakotitalot pääosin 1900-luvun alkupuolen taloja, 1,5-kerroksisia

Historiatietoja / Rak.historia / Haastattelutiedot:

Keskustie on historiallisesti merkittävä vanha tieosuus Pihtiputaan kirkonkylän lähinnä 1900-luvun alkupuolen kehitysvaiheista ja asumisen sekä liike-elämän sijoittumisesta kirkon ympäristöön. Nykyisin Keskustie tekee mutkan Kolimantien kohdalla, eikä jatku yhtenäisenä. Kirkon kohdalla eli Kolimantien ja Kirkkotien välisellä osalla tie ja sen rakennukset ovat keskeisellä paikalla kirkon ympäristöä ajatellen. Keskustien pohjoispuolella on puistoalue ja eteläpuolella tällä hetkellä on kolme vierekkäistä omakotitaloa. Kirkkokadun vieressä on tyhjä tontti, paikalta on purettu kaksikerroksinen puurakennus ”Turisti” -niminen matkakoti. Viereinen talo (Keskustie 20) on 1900-luvun alkupuolen harjakattoinen 1,5-kerroksinen hirsitalo. Se on mielenkiintoinen mittasuhteiltaan - kookas muodoltaan, mutta ikkunat ja muut julkisivuelementit ovat pienemmässä mittakaavassa. Keskustie 18 ja 16 ovat muutoksia kokeneita 1,5-kerroksisia, kookkaita omakotitaloja joissa ollut liiketoimintaa. Keskustie 18 (Vesterisen toinen liikehuoneisto) on julkisivultaan rapattu ja Keskustie 16 (kunnansihteeri Vilho Hämäläisen asuintalo) vaakalaudoitettu, kumpaankin tehty isot frontoni-ikkunat Keskustielle päin. Talojen piha-alueet ovat leveät - kaukana tiiviistä kaupunkirakentamisesta. Keskustien toisella puolella puistoalueella on kookkaita lehtipuita itäpäässä parkkipaikka/torialueen vieressä. Keskustien talot muodostavat yhdessä historiallisesti ja rakennustaiteellisesti yhtenäisen taloryhmän, jotka tulisi ottaa huomioon suunnitelmassa lähistölle uutta rakennuskantaa.

Ympäristö / Maisema / Pihapiiri:

Kulttuurihistoriallinen arvo:

Paikallisesti kulttuurihistoriallisesti ja maisemallisesti merkittävä tie kirkonkylän keskustassa. Sen varrella ja ympäristössä on pääasiassa kirkonkylän vanhimmat rakennukset ja näin se omaa historiallista arvoa ja maisemallisesti se on tärkeässä osassa luomassa ilmettä kirkonkylälle, erityisesti kirkon ympäristölle. Tie kehystää valtakunnallisesti arvokkaaksi määriteltyä Pihtiputaan kirkkoympäristöä. (kirkko, kellotapuli, museo-viljamakasiini).

Lähteet / Kirjallisuus / Haastatellut nimeltä:

Lausuntoraportti Pihtiputaan kirkon seudun rakennusympäristöstä 12.1.2007, inventointiaineistossa ja Keski-Suomen museon tutkimusarkistossa.

Lisätiedot:

Inventointi aika: Joulukuu 2006, Helmikuu 2007

**Pihtiputaan rakennuskulttuurin täydennysinventointilomake – Kohdekortti 019
Keski-Suomen museo 2007**

Kohde: Kirkonkylän koulukeskus

Kohdekuva:

Osoite: Koulutie 2 ja 4

Rekisteri nro:

Omistaja / os./puh: Pihtiputaan kunta

Lyhyt kuvaus: **Koulurakennukset, vuonna 1960 valmistunut keskuskuulu ja viereinen ja tällä hetkellä remontissa oleva ylä-aste samoilta ajoilta. Viereinen matalampi lukiorakennus on hieman uudempi.**

Historiatietoja / Rak.historia / Haastattelutiedot:

Vanhat koulurakennukset on purettu lähistöltä.

Säilymisedellytykset:

säilyy

Ympäristö / Maisema / Pihapiiri:

Sijaitsee kirkonkylän keskustan itäpuolella sen ja 4-tien välissä. Kaikki koulurakennukset sijaitsevat lähellä toisiaan, alueella myös urheilukenttä, liikuntapuisto ja ylä-asteen yhteydessä oleva urheiluhalli.

Kulttuurihistoriallinen arvo:

Paikallisesti historiallisesti ja maisemallisesti merkittävät koulurakennukset muodostavat yhdessä tärkeän julkisten koulukiinteistöjen kokonaisuuden kirkonkylän keskukseen.

Lähteet / Kirjallisuus / Haastatellut nimeltä:

Lisätiedot / Kaavatilanne:

Inventointi aika: Helmikuu 2007

**Pihtiputaan rakennuskulttuurin täydennysinventointilomake – Kohdekortti 020
Keski-Suomen museo 2007**

Kohde: Koulutien rivitalot

Kohdekuva:

Osoite: Koulutie 5-9
Rekisteri nro:
Omistaja / os./puh:

Lyhyt kuvaus: Koulutien varrella olevia tyylipuhtaita 1960-luvun rivitaloja. Neljän rivissä olevan kolmen asunnon talojen ja kahden piharakennuksen tyyli on säilynyt alkuperäisessä asussaan. Punatiiltä ja keltaista lautaverhoilua, matalaa. Avointa pihaa.

Historiatietoja / Rak.historia / Haastattelutiedot:

Viisto vaakavuoraus
konesaumattu peltikatto
tiilimuuri talojen pääty julkisivuissa
avokuistit
uusitut ikkunat ja ovet

Säilymisedellytykset:

säilyy

Ympäristö / Maisema / Pihapiiri:

Sijaitsee koulujen ja 4-tien välissä. Tien vierellä aivan rivitalojen takapihalle ulottuvat meluvallit. Kasvanut sekalainen puusto pihassa, piharakennukset ovat etupihalla poikittain.

Kulttuurihistoriallinen arvo:

Paikallisesti merkittävä rivitalokohde Koulutien varrella ja aivan valtatie 4:n vieressä. Rakennuksissa näkyvissä aikakauden ihanteet, matalaa yksinkertaista rakentamista, hillityin koristeaihein.

Lähteet / Kirjallisuus / Haastatellut nimeltä:**Lisätiedot / Kaavatilanne:**

Inventointi aika: Maaliskuu 2007

Pihtiputaan rakennuskulttuurin täydennysinventointilomake – Kohdekortti 021 Keski-Suomen museo 2007

Kohde: Kumpula

Kohdekuva:

Osoite: Putaanportintie 9 A

Rekisteri nro:

Omistaja / os./puh: Pihtiputaan kunta

Lyhyt kuvaus: Vanha Kumpulan tilan päärakennus alun perin 1800-luvulta. Enso-Gutzeitin omistuksessa mm. piirikonttorina vuosien 1920-1989 välillä. Iso pystyrimavuorattu hirsitalo on kokenut uudistuksia, mm. ikkunoita muuteltu. Kookas kaariaiheinen muotoiltu avoterassi länsipuolella. Pihapiirin vanhat rakennukset löytäneet uusia käyttötarkoituksia. Vieressä Putaanportin liikekeskus.

Historiatietoja / Rak.historia / Haastattelutiedot:

Laukaan ent. kruunuvouti K.G.W. Rönneberg oli hankkinut 1800-luvun loppupuolella omistukseensa Kumpulan tilan. Vuonna 1892 hän möi Kumpulan Halla AB:lle 7000mk hinnasta.

Vuonna 1920 tilan omistajaksi tulee norjalaisvetoinen Wilhelm Gutzeit puutavarayhtiö. Yhtiö järjestelyjen jälkeen vuonna 1928 omistajana on Enso-Gutzeit Oy. Kumpula toimi yhtiön piirikonttorina vuosina 1920-1976 ja työjohdon toimistona vuoteen 1989 asti, jolloin kunta osti alueen yrityskäyttöön. Tilan pelloille, jotka metsitettiin koivulle 1970-luvulla ovat sijoittuneet Putaanportin yritykset. (Juhani Krook)

Toiminut nykyisin myös päiväkotina

Aittarakennus
kookas hyväkuntoinen hirsipintainen aitta tai varastorakennus

Aumakattoinen navetta liiketilana, yrityskäytössä

rannempana valkoiseksi maalattu hirsisauna

lisäksi maakellari

Säilymisedellytykset:

säilyy

Ympäristö / Maisema / Pihapiiri:

Sijaitsee Koliman rannassa vierestä kulkee 4-tie ja rakennus kuuluu Putaanpotti-huoltoasema / matkamyymä lä kokonaisuuteen. Vieressä vanha navetta/tallirakennus – Tietotalli. Takapiha eli piha joka laskee Kolimaan on avoin, mutta suojassa. Toisella puolella kellari ja aittarakennus.

Kulttuurihistoriallinen arvo:

Paikallisesti kulttuurihistoriallisesti merkittävä metsäyhtiön omistuksessa ollut vanha hirsitalo, joka kookkaana rakennuksena edelleen henkii historiaa vaikka on kokenutkin muutoksia. Maisemallisesti keskeisellä paikalla Putaanportin liikekeskuksen vieressä ja Koliman kauniiden rantamaisemien varrella.

Lähteet / Kirjallisuus / Haastatellut nimeltä:

Lisätiedot / Kaavatilanne:

Inventointi aika: 9.2.2007

**Pihtiputaan rakennuskulttuurin täydennysinventointilomake – Kohdekortti 022
Keski-Suomen museo 2007**

Kohde: Kunnantalo ja kirjasto

Kohdekuva:

Osoite: Keskustie 9
Rekisteri nro:
Omistaja / os./puh: Pihtiputaan kunta

Lyhyt kuvaus: Vuonna 1977 valmistunut arkkitehtitoimisto Kaj Michaelin suunnittelema kunnantalo- ja kirjastokokonaisuus, joka on julkisivuiltaan persoonallinen erityisesti raskaan liuskekivijulkisivun ansiosta. Sitä on rytmitetty vertikaalisin punaisin teräspalkein ja persoonalliset pitkät räystäät korostavat moderneja muotoja. Sisätilojen aikakauden mm. vihreät ja keltaiset värisävyt ja konstailematon tyyli luovat erityisen tunnelman.

Historiatietoja / Rak.historia / Haastattelutiedot:

Säilymisedellytykset:

säilyy

Ympäristö / Maisema / Pihapiiri:

Sijaitsee kirkonkylän keskustassa, vieressä itäpuolella uudehko kookas virastotalo. Pihassa parkkipaikat edessä ja takana. Kirjastopuoli aivan samaa tyyliä, mutta erillinen rakennus. Ympäristössä mm. liikerakennuksia ja torialue.

Kulttuurihistoriallinen arvo:

Paikallisesti rakennushistoriallisesti merkittävä kunnantalo, pihtiputaalaisesta kivilajista toteutettu julkinen kiinteistö, jolla on persoonallinen ja omanlainen ulkonäkö. Rakennus on osa keskustan julkista kuntakuvaa.

Lähteet / Kirjallisuus / Haastatellut nimeltä:

Lisätiedot / Kaavatilanne:

Inventointi aika: Joulukuu 2006

**Pihtiputaan rakennuskulttuurin täydennysinventointilomake – Kohdekortti 023
Keski-Suomen museo 2007**

Kohde: Liitontie 8

Kohdekuva:

Osoite: Liitontie 8

Rekisteri nro:

Omistaja / os./puh:

Lyhyt kuvaus: 1970-luvulla valmistunut näyttävä ja erikoisia rakennratkaisuja sisältävä omakotitalo. Harvinainen Pihtiputaalla.

Historiatietoja / Rak.historia / Haastattelutiedot:

Säilymisedellytykset:

säilyy, ei tietoa

Ympäristö / Maisema / Pihapiiri:

Sijaitsee Liitontielle Putaanvirran länsipuolella olevalla omakotialueella. Ympärillä erityylistä pääasiassa hieman vanhempaa omakotitaloa.

Kulttuurihistoriallinen arvo:

Paikallisesti rakennushistoriallisesti merkittävä 1970-luvun modernia, matalaa ja persoonallista omakotirakentamista edustava Pihtiputaalla harvinainen asuntorakentamisen kohde.

Lähteet / Kirjallisuus / Haastatellut nimeltä:

Lisätiedot / Kaavatilanne:

Inventointi aika: Helmikuu 2007

Pihtiputaan rakennuskulttuurin täydennysinventointilomake – Kohdekortti 024 Keski-Suomen museo 2007

Kohde: Matkahuollon talo

Kohdekuva:

Osoite: Asematie 18

Rekisteri nro:

Omistaja / os./puh:

Lyhyt kuvaus: Aivan Pihtiputaan ydinkeskustassa sijaitseva puurakenteinen matkahuollon talo, joka oli alun perin Reino Kekkonen asuin- ja liiketalo ja valmistui vuonna 1959. Nykyisin siinä toimii urheiluvälinekauppa ja matkahuollon toimipiste sekä baari.

Historiatietoja / Rak.historia / Haastattelutiedot:

Piirustukset laati Onni Niskanen. Tiloissa toimi 2.5.1959 alkaen matkahuolto, baari ja paperi- ja kemikalioliike sekä myöhemmin erilaisia pikkuliikkeitä, mm. Urheilu-Kari. Pihtiputaan kirja II

taloon vasta uusittu vesikatto

Säilymisedellytykset:

säilyy

Ympäristö / Maisema / Pihapiiri:

Sijaitsee Asematiellä keskeisellä paikalla Pihtiputaan kirkonkylän keskustassa. Edessä laaja asfaltoitu parkkipaikka-alue, jossa mm. linja-autot pysähtyvät.

Kulttuurihistoriallinen arvo:

Paikallisesti merkittävä matkailu-historiaa ja julkisrakentamista edustava julkisivuiltaan alkuperäisessä asussaan säilynyt kohde, joka sijaitsee keskeisellä paikalla kirkonkylän liikekeskustan ytimessä.

Lähteet / Kirjallisuus / Haastatellut nimeltä:**Lisätiedot / Kaavatilanne:****Inventointi aika: Helmikuu 2007**

**Pihtiputaan rakennuskulttuurin täydennysinventointilomake – Kohdekortti 025
Keski-Suomen museo 2007**

Kohde: Mantan ent. kahvilarakennus

Kohdekuva:

Osoite: Siltasaari
Rekisteri nro:
Omistaja / os./puh:

Lyhyt kuvaus: Sympaattisen oloinen pieni vanha kahvilarakennus 1900-luvun alkupuolelta, joka vuosikaudet tyhjillään olleena osin romahtanut ja uhkaa kadota kokonaan ellei kunnosteta pikaisesti. Erityisesti tyylikäs kaareva terassiosa ja sen tyylikäs ikkunaruuutus olisi syytä säilyttää. Viereisen Siltasaaren talojen kanssa muodostaa kulttuurihistoriallisesti ja maisemallisesti merkittävän ja tyylikkään vierekkäisten talojen maiseman kirkonkylän vastarannalle aivan Heinäjoen sillan viereen.

Historiatietoja / Rak.historia / Haastattelutiedot:

Toimi Manta Kanasen kahvilana 1900-luvulla, lohkaistiin Siltasaaresta ei ole ollut moneen vuosikymmeneen käytössä osin romahtanut

Säilymisedellytykset:

Purku-uhan alla

Ympäristö / Maisema / Pihapiiri:

Sijaitsee Putaanvirran rannalla Siltasaaren talojen vieressä. Lähistöllä Heinäjoen kivilta ja vastapuolella Terveyskeskus ja kirkonkylän keskustaa. Talon ympärillä pienellä alueella koivupuita.

Kulttuurihistoriallinen arvo:

Paikallisesti kulttuurihistoriallisesti merkittävä, vaikka puoliksi romahtanut vanha kahvilarakennus. Sijaitsee maisemallisesti merkittävällä paikalla – näkymä virran toiselle puolelle.

Lähteet / Kirjallisuus / Haastatellut nimeltä:

Haastateltu naapurit

Lisätiedot / Kaavatilanne:

Inventointi aika: 22.12.2006

**Pihtiputaan rakennuskulttuurin täydennysinventointilomake – Kohdekortti 026
Keski-Suomen museo 2007**

Kohde: Mäenpää

Kohdekuva:

Osoite: Mäenpäätie 9

Rekisteri nro:

Omistaja / os./puh: Maija Pasanen
Mäenpäätie 9

Lyhyt kuvaus: **Vanha tila ja kookas hyväkuntoinen päärakennus 1900-luvun vaihteesta, jota uusittu useasti. Vanha tupa säilynyt isoine leivinuuneineen. Pihassa vanha aittarivi, navetta ja heinälato/varasto.**

Historiatietoja / Rak.historia / Haastattelutiedot:

Kokkosia aikaisemmat asukkaat, nykyisen omistajan äidin suku asunut aikaisemmin.

1952 tehty yläkertaan kaksi huonetta

ollut vuokralaisia, ja aikoinaan tuvassa toistakymmentä henkilöä yöpynyt

tupaa pidetty joskus kylmillään

yläkerrassa vuokralaisia

ikkunat ja julkisivu uusittu 1980-90-luvun vaihteessa.

hella leivinuunin kupeessa ja keittiökalusteet viereisellä tuvan seinällä, siirretty keittiöstä joka muutettu vuonna 1993 wc- ja saunatiloiksi.

Navetta vuodelta 1948

Heinälato ja varasto sekä yksi liiteri

Entinen sauna vuodelta 1954, lautarak.

Aittarivi 1900-luvun vaihteesta?
ollut ennen pienempänä eri paikassa
jyvä-, jauho-, ruoka- ja vaateaitta
osin hirsirakenteinen

Säilymisedellytykset:

säilyy, kattoja pitäisi piharakennuksiin kunnostaa

Ympäristö / Maisema / Pihapiiri:

Sijaitsee Alvajärven rannassa Kammolanlahden kohdalla reilun sadan metrin päässä. Mäenpääntie tulee suoraan talon kohdalle ja kääntyy Jämsintielle ja Ranta-ahontielle. Viereisellä pellolla vanha lato, joka kuuluu naapurille (Ranta-Aholle). Jämsintiellä vanhempaa rakennuskantaa.

Kulttuurihistoriallinen arvo:

Paikallisesti merkittävä vanha tila, joka säilyttänyt siistin 1900-luvun alkuvuosikymmenien asuisen pihapiirin ja sijaitsee maisemallisesti tärkeällä paikalla rannassa peltoaukeiden ja pitkän näkymän reunalla.

Lähteet / Kirjallisuus / Haastatellut nimeltä:

Haastateltu Maija Pasanen

Lisätiedot / Kaavatilanne:

Inventointi aika: 14.2.2007

**Pihtiputaan rakennuskulttuurin täydennysinventointilomake – Kohdekortti 027
Keski-Suomen museo 2007**

Kohde: Mäkelä

Kohdekuva:

Osoite: Jämsintie

Rekisteri nro:

Omistaja / os./puh: Väinö Hämäläinen – Kalevi Hämäläinen
Jämsintie

Lyhyt kuvaus: **Alvajärveen viettävällä pellolla sijaitseva korkeamallinen eloaitta vuodelta 1787. Pihapiirissä päärakennus 1950-60-luvulta, navetta/liiterirakennus, pitkä puukatos-osa ja sauna sekä aittarivi solalla.**

Historiatietoja / Rak.historia / Haastattelutiedot:

Aikaisemmin ollut lähes umpipiha. (vanha inv.)

eloaitta
sulkanurkat
koristeellinen konsoli
edelleen hyväkuntoinen

Aittarakennus 1900-luvun vaihteesta, päässä liiteri
kohtalaisessa kunnossa

hirsirakenteinen saunarakennus

Säilymisedellytykset:

säilyy, ei tietoa

Ympäristö / Maisema / Pihapiiri:

Sijaitsee Alvajärven rannassa kirkonkylän länsipuolella. Naapurissa toisella puolella Jämsin tila ja toisella muutama 1900-luvun omakotitalo rannempana sekä tien vieressä Ranta-ahon riihirakennus. Piha alue suhteellisen tiivis, puustoa ja päärakennus ja navetta muodostavat pisteaidan rajaaman pihapiirin. Upeat maisemat Alvajärvelle.

Kulttuurihistoriallinen arvo:

Paikallisesti rakennushistoriallisesti merkittävä kohde, joka omaa historiallista arvoa erityisesti vanhan vuodelta 1787 olevan aitan takia, maisemallisesti merkittävä pihapiiri ja maisemapaikka.

Lähteet / Kirjallisuus / Haastatellut nimeltä:

Pihtiputaan rakennusinventointi v. 1983, lomake nro 74.

Lisätiedot / Kaavatilanne:

Inventointi aika: 14.2.2007

**Pihtiputaan rakennuskulttuurin täydennysinventointilomake – Kohdekortti 028
Keski-Suomen museo 2007**

Kohde: Mäntylä

Kohdekuva:

Osoite: Jämsintie
Rekisteri nro:
Omistaja / os./puh: Kerttu Vihersaari
Jämsintie

Lyhyt kuvaus: **Kauniilla paikalla Jämsin naapurina sijaitseva piha-alue, jossa vanha alkuperäisessä asussa oleva pieni hirsipintainen tuparakennus 1900-luvun alkupuolelta ja muutamia pieniä punaiseksi maalattuja aitta-liiterirakennuksia ja huonokuntoinen savusauna sekä uusi päärakennus v. 1982.**

Historiatietoja / Rak.historia / Haastattelutiedot:

Kammolan talon veljeksiä - vanhin oli talon rakentaja Kertun Vihersaaren isä. Kammolan tilo sijaitsi n. sadan metrin päässä itäpuolella, se purettiin kokonaan joitakin vuosia sitten. Vanha päärakennus siirretty Kammolan talon pihapiiristä yksi ikkuna uusittu, muut 1900-luvun alusta - kuusiruutuisia kate huopakatto, n. 30-40-vutta vanha alimmat hirret peitetty huopakaistalla huonokuntoinen uuni purku-uhan alla, rojuvarastona

Pihassa Alvajärven takaa siirretty vaateaitta, siinä ovelta ollut vuosiluku 1800-luvulta, viime vuonna kunnostettu

Muita vanhempia rakennuksia ovat muutettu savusauna, purkukuntoinen heinälato ja liiteri, varasto, aittarakennus 60-luvulta.

Säilymisedellytykset:

säilyy, ehkä osa puretaan

Ympäristö / Maisema / Pihapiiri:

Sijaitsee Alvajärven rannassa kirkonkylän länsipuolella. Naapurissa Jämsin tila. Piha - alue harjumaista kumpuilevaa maastoa, piharakennukset harjun päällä ja alempana rannempana. Mäntypuita tontilla.

Kulttuurihistoriallinen arvo:

Paikallisesti merkittävä maisemallisesti tärkeällä paikalla sijaitseva miellyttävä pihapiiri, jossa punaiset eri-ikäiset rakennukset luovat omanlaisensa kokonaisuuden pääosin 1800-luvun puolelta ja 1900-luvun vuosikymmeniltä, joskin rakennukset osittain jo päässeet melko huonoon kuntoon.

Lähteet / Kirjallisuus / Haastatellut nimeltä:

Haastateltu Kerttu Vihersaari

Lisätiedot / Kaavatilanne:

Inventointi aika: 22.3.2007

Pihtiputaan rakennuskulttuurin täydennysinventointilomake – Kohdekortti 029 Keski-Suomen museo 2007

Kohde: Nurmela - Palvelukoti

Kohdekuva:

Osoite: Putaanportintie 21
Rekisteri nro:
Omistaja / os./puh: Pihtiputaan palvelukoti Oy
Ari Rapo, 014 561580

Lyhyt kuvaus: **Vuonna 1841 valmistunut vanhan maatilan uusittu päärakennus ja sen pihapiiri, jossa mm. erityislaatuinen eloaitta 1800-luvun puolivälistä, aittarivi, navetta 1930-luvulta sekä vanha nuottakota. Tila toimii nykyisin palvelukotina.**

Historiatietoja / Rak.historia / Haastattelutiedot:

Nurmelan tilan omisti 1800-luvulla Argillander-niminen maanviljelijä, joka viime vuosisadan vaihteessa möi tilansa Karhula Osakeyhtiölle (A.Ahlström Oy). Metsäyhtiöiden omistaessa tilaa tilan rakennukset olivat metsäteknikoiden ja piirityönjohtajien asuntolina. Tilalla harjoitettiin myös maanviljelyä vuoteen 1970 asti, jolloin pelloille istutettiin koivuja. Vuodesta 1973 lähtien Kymi Oy:n eläkkeellä oleva metsänhoitaja Reorg Thomè vaimonsa Katariina Thomènin kanssa on asunut Nurmelan tilalla. Thoménit ostivat Nurmelan pihapiirin A.Ahlström Oy:ltä 29.12.1987. Tuolloin tontin nimeksi tuli Ranta-Nurmela. Pihapiirin rakennukset on 1998 muutettu peruskorjaten sekä lisärakentaen palvelukotikäyttöön.
(vanha inv.)

haast. Ari Rapo
Päärakennukseen ei suurempia muutoksia ole tullut viime muutosten jälkeen

paloturvallisuusmääräyksistä johtuen rakennukseen saatetaan asentaa springler-järjestelmä.

vuodelta 1841, kenties kirkonkylän seudun vanhimpia asuintaloja uuden osan ikkunat vanhaan tyyliin

Aittarivi

kenties 1900-luvun vaihteesta

ei tullut mukana kaupasta, omistaja osti muutama vuosi sitten

hyvä katto ja hirret

varastona

tarkoitus punamullata ja tehdä rajaamaan piha-alueita

Venekoppeli (nuottakota)

rannassa edelleen, hyvä kunto

huopa katto

Eloaitta 1850-lukua

alk. isot hinkalot

järeät kattotuolit, veistämätöntä puutavaraa

tarkoitus nostaa tai kaivaa irti maasta alimmat hirret

harvinainen

sen katto on tehty hyvin todennäköisesti pitkittäin menevistä parruista, jotka vierekkäin tiiviinä kantavat todennäköisesti koko kattokuorman.

vaikea paikka, tie kulkee lähistöllä

Säilymisedellytykset:

säilyy asutokäytössä palvelukotina

Ympäristö / Maisema / Pihapiiri:

Sijaitsee 4-tien varrella Putaanportin liikekeskuksen vieressä. Pieni mälikumpare.

Rannassa sijaitsee nuottakota.

Kulttuurihistoriallinen arvo:

Paikallisesti rakennushistoriallisesti ja kulttuurihistoriallisesti merkittävä päärakennus on yksi Pihtiputaan kirkonkylän alueen vanhimmista kohteista, joka on kokenut uuden käyttötarkoituksen takia muutoksia. Rakennushistoriallisesti merkittävä varsinkin alkuperäisessä asussaan säilynyt vanha rakennushistoriallisesti erityislaatuinen eloaitta.

Lähteet / Kirjallisuus / Haastatellut nimeltä:

Haastateltu Ari Rapo, Pihtiputaan rakennusinventointi v. 1983 ja 1989, lomake nro 76,

Keski-Suomen museon lausunto 21.8.1998 Pihtiputaan Ranta-Nurmelmän tilan

päärakennuksen muutos- ja laajennusehdotuksesta

Lisätiedot / Kaavatilanne:

Inventointi aika: 28.3.2007

**Pihtiputaan rakennuskulttuurin täydennysinventointilomake – Kohdekortti 030
Keski-Suomen museo 2007**

Kohde: Ohtola

Kohdekuva:

Osoite: Ruukintie 10
44800 Pihtipudas

Rekisteri nro:

Omistaja / os./puh: Liisa Yliriesto
Ruukintie 10
44800 Pihtipudas

Lyhyt kuvaus: Keskeisellä paikalla Putaanvirran pohjoispuolella sijaitseva talonpoikaistalo 1930-luvun alkupuolelta. Mäellä on ollut asutusta 1500-luvulta lähtien. Pihassa navetta 1900-luvun alusta ja vilja-aitta 1800-luvulta ja lautarakenteisia aittoja 1960 - luvulta.

Historiatietoja / Rak.historia / Haastattelutiedot:

Ohtolan talo Heinäjoen pohjoispuolella on ollut samassa suvussa jo vuodesta 1578. Oltuaan aluksi Turpeisilla tila siirtyi vävyn kautta Paanasten nimiin 1700-luvun alkupuolella. Ohtolan vanhasta päärakennuksesta löytyi yhdestä hirrestä vuosiluku 1847 taloa purettaessa. Vanhan päärakennuksen hirret käytettiin lyhennettyinä uuteen asuinrakennukseen, joka valmistui vuonna 1930 edellisen viereen. Uuteen asuintaloon tuli tupa ja neljä kamaria. Eteen rakennettiin pitkä kuisti, joka oli siihen aikaan muodikasta Pihtiputaalla. Entisen rakennuksen tapaan uusikin maalattiin punamullalla ja katto tehtiin päreistä. (Pihtiputaan kirja II). Ohtolan isäntä ollut siltavuotina; Heinäjoen vanha holvattu kivisilta on talon lähellä. (vanha inv.)

Haastateltu Liisa Yliriesto

Päärakennus ehkä rakennettu 1931, edellisen talon hirret.
pihalla pellolla ehkä edellisen rakennuksen kivijalat
Vuonna 1984 on päärakennukseen tehty ikkunaremontti, jolloin vaihdettu uudet ja samaan aikaan on siirrytty keskuslämmitykseen, tuvasta purettu iso leivinuuni, väliseinää siirretty tupaan päin.
2000 -luvun alussa rakennettu sauna.
Päältäpäin ei muutoksia julkisivuihin.

Aittarivi – lautarakenteinen
myös autotalli 1960-luvulla rakennettu

Navetta 1900-luvun alusta , ehkä vuodelta 1903. sisällä sauna, jota uusittu pesuhuone tehty

Pariaitta, jyväaitan nimellä, vanha varastotilana

Vanhoja rakennuksia on pihapiiristä myös hävinnyt

Säilymisedellytykset:

säilyy

Ympäristö / Maisema / Pihapiiri:

Sijaitsee Heinäjoen pohjoispuolella aivan kirkonkylän kohdalla. Vieressä vanha kivisilta ja Ohtolan talon vanha torppa- Siltasaari. Rakennukset ovat mäkipumppareella. Ympärillä puustoa. Itäpuolella vieressä uudempaa asuinrakentamista.

Kulttuurihistoriallinen arvo:

Paikallisesti rakennushistoriallisesti merkittävä maisemallisesti tärkeällä paikalla sijaitseva ja myös paikallishistoriallisesti tärkeä kohde, jonka päärakennus ja pihapiirin säilyneet kirkonkylän asutuspaineiden alla.

Lähteet / Kirjallisuus / Haastatellut nimeltä:

Haastateltu Liisa Yliriesto, Pihtiputaan kirja II, Pihtiputaan rakennusinventointi 1983, lomake nro 77, Keski-Suomen museon lausunto Ohtolan navettarakennuksesta 5.9.1995, Keski-Suomen museon rakennustutkimusarkisto

Lisätiedot / Kaavatilanne:

Inventointi aika: 8.2.2007

Pihtiputaan rakennuskulttuurin täydennysinventointilomake – Kohdekortti 031 Keski-Suomen museo 2007

Kohde: Onnimannin verstasarakenus, Helmi Tossavaisen talo

Kohdekuva:

Osoite: Kisatie 9, Onnimanni

Rekisteri nro:

Omistaja / os./puh: Pihtiputaan kunta

Lyhyt kuvaus: **1900-luvun alkupuolelta oleva todella viehättävä rapattu hirsirakenteinen pieni tuparakennus, joka jäi vuonna 1982 rakennetun päiväkodin tontille ja on nykyisin sen pihassa lasten verstasarakennuksena.**

Historiatietoja / Rak.historia / Haastattelutiedot:

Ennen lastentarhaa, rakennus oli asuinkäytössä, asukas Helmi Tossavainen siirtyi viereiseen Sopukkaan. Päiväkoti rakennettu vuonna 1982
Sisätiloja remontoitu verstaskäyttöön

Rakennushistoriallisesti mielenkiintoinen, L- mallinen runkoratkaisu, kissanpenkin tapaiset räystäsnurkat. Vahva rappaus, ikkunat 1940-luvulta.

Säilymisedellytykset:

säilyy

Ympäristö / Maisema / Pihapiiri:

Sijaitsee Päiväkoti Onnimannin takapihalla. Vieressä 1900-luvun puolivälin asuinrakennus, ympärillä lisää asuinrakennuksia.

Kulttuurihistoriallinen arvo:

Paikallisesti rakennushistoriallisesti merkittävä pieni tuparakennus, joka kuvastaa asuinolojen vaatimattomuutta ja pienimuotoista kauneutta sekä onnistunutta uudiskäyttöä muuttuneessa miljöössä.

Lähteet / Kirjallisuus / Haastatellut nimeltä:

Haastateltu päiväkodin työntekijää

Lisätiedot / Kaavatilanne:

Inventointi aika: 27.3.2007

**Pihtiputaan rakennuskulttuurin täydennysinventointilomake – Kohdekortti 032
Keski-Suomen museo 2007**

Kohde: Paloniemi

Kohdekuva:

Osoite: Paloniementie

Rekisteri nro:

Omistaja / os./puh: Kauppinen?
Paloniemi

Lyhyt kuvaus: **Neljä samankokoista loivassa rinteessä rivissä olevaa aittaa 1700 - ja 1800-luvuilta. Tyylikkääts hirsiaitat ovat hyväkuntoisia .Pihassa uusi päärakennus ja hirsirakenteinen talli/varastorakennus.**

Historiatietoja / Rak.historia / Haastattelutiedot:

Eloaitta on vanhin (sulkanurkat), mahdollisesti 1700-luvulta, muut aitat 1800-luvulta. Vasemmalta 2 vaate- ja makuuaittaa, ruoka-aitta ja oikealla jyvääaitta, joka on vanhin aitoista. Yhdessä aitassa vuosiluku 1819.
(vanha inv.)

Pihassa ollut 1800-luvulta oleva päärakennus, jonka tilalle samalle paikalle on rakennettu uusi pysty-laudoitettu 1990-luvun omakotitalo.

Säilymisedellytykset:

säilyy, ei tietoa

Ympäristö / Maisema / Pihapiiri:

Sijaitsee Niemessä Alvajärven lähistöllä, pihassa uusi päärakennus ja talli. Piha laskee etelän suuntaan, aitat siistissä rivissä länsipuolella. Pihaa ympäröi metsikkö.

Kulttuurihistoriallinen arvo:

Paikallisesti rakennushistoriallisesti ja maisemallisesti tärkeät säilyneet yksinäisaitat rivissä, uudistuneen pihapiirin historiallinen kerrostuma.

Lähteet / Kirjallisuus / Haastatellut nimeltä:

Pihtiputaan rakennusinventointi v. 1983, lomake nro 79, Keski-Suomen museon rakennustutkimusarkisto

Lisätiedot / Kaavatilanne:

Inventointi aika: 14.2.2007

**Pihtiputaan rakennuskulttuurin täydennysinventointilomake – Kohdekortti 033
Keski-Suomen museo 2007**

Kohde: Peltoniemi

Kohdekuva:

Osoite: Ruukintie 13
Rekisteri nro:
Omistaja / os./puh: Pihtiputaan kunta

Lyhyt kuvaus: **Punainen pystyrimavuorattu kookas rakennus vuodelta 1910 on lohkaistu aikoinaan Ohtolan tilasta. Poikkipäätyinen kohtalaisessa kunnossa oleva muutoksia kokenut kaksikerroksinen hirsitalo toimii nykyisin vuokra-asuntona.**

Historiatietoja / Rak.historia / Haastattelutiedot:

kunnan omistuksessa
Yhteensä neljä vuokra-asuntoa, yksi käytössä.
Yläkerrassa kaksi asuntoa.
ei korjauksia vuosikymmeniin, 1900-luvun loppupuolella kenties sisäremontti.
vanhat ikkunat, tyypillinen 1900-luvun alkupuolen malli, osa uusittu moderneiksi
betonikattotiili-kate
keskuslämmitys

Säilymisedellytykset:

säilyy

Ympäristö / Maisema / Pihapiiri:

Sijaitsee Putaanvirran pohjoispuolella, Vieressä rivitaloja ja laajat heinää kasvavat ranta-alueet.

Kulttuurihistoriallinen arvo:

Paikallisesti rakennushistoriallisesti merkittävä, ulkoasultaan tyylikäs vanha hirsirakennus, harvoja säilyneitä Pihtiputaan kookkaita 1900-luvun alkupuolen taloja.

Lähteet / Kirjallisuus / Haastatellut nimeltä:

Haastateltu vuokralainen Niilo Pasanen

Lisätiedot / Kaavatilanne:

Inventointi aika: 27.3.2007

**Pihtiputaan rakennuskulttuurin täydennysinventointilomake – Kohdekortti 034
Keski-Suomen museo 2007**

Alue: Pihtiperän alue

Kohdekuva:

Lyhyt kuvaus: Alvajärvestä Heinäjoelle menevän kanavan läheisyydessä sijaitseva 1900-luvun puolivälissä rakennettu asuinalue, jossa yhtenäistä pääasiassa 1,5-kerroksista rintamamiestalo - tyyppistä rakentamista.

Historiatietoja / Rak.historia / Haastattelutiedot:

Säilymisedellytykset:

Ympäristö / Maisema / Pihapiiri:

Kanava kulkee asuinalueen pohjoispuolella, sen ylittää pieni Karjasilta. Talot pääasiassa Kanavatiellä ja niiden tontit erikokoisia. Maasto tasaista, laskee kanavaan tai Heinäjoelle.

Kulttuurihistoriallinen arvo:

Paikallisesti maisemallisesti merkittävä yhtenäistä rakentamista edustava tyyppitalojen puutaloalue 1950-1960-luvuilta.

Lähteet / Kirjallisuus / Haastatellut nimeltä:

Lisätiedot:

Inventointi aika: 15.2.2007

**Pihtiputaan rakennuskulttuurin täydennysinventointilomake – Kohdekortti 035
Keski-Suomen museo 2007**

Kohde: Putaankrouvi "Toimisto" / Putaanvirta-talo

Kohdekuva:

Osoite: Asematie 2
Rekisteri nro:
Omistaja / os./puh: Pirkko Pasanen
Urhonpolku 2
44800 Pihtipudas

Lyhyt kuvaus: **Kirkonkylän keskustassa Heinäjoen varrella sijaitseva vanha postitoimistorakennus vuodelta 1910. Rakennusta muutettu myöhemmin vaatimattomamman näköiseksi, koska katolla ollut torni on purettu. Avoimella piha-alueella huonokuntoinen ulkorakennus ja komeita kuusia.**

Historiatietoja / Rak.historia / Haastattelutiedot:

Kirkonkylän vanhimpia rakennuksia, joka monella tavoin liittynyt kylän toimintoihin (Posti, nimismies, ravintola jne.) Pihassa aumakattoinen talousrakennus. Rakennuksessa ollut erilaisia toimisto- ja asuintiloja, viimeksi ravintola Putaan Krouvi. (vanha inv.)

Keski-Suomen museon lausunto vuodelta 2004:

Rakennus on ollut mm. entinen nimismiehen ja puutavarayhtiön työsuhde- ja konttorikäytössä ollut jugend-huvila ja sen ulkorakennus vuodelta 1910. Nimismiehen kansalian ja asunnon lisäksi toiminut Pihtiputaan kirkonkylän posti. Metsäliitto-yhtymän toimisto- ja asuinkäytön jälkeen rakennuksessa toimi Putaan Krouvi –niminen keskiolutravintola. Nykyisellä omistajalla ollut vuodesta 1987 lähtien. Ulkorakennuksessa pääosin varastokäytössä olleita autotallit, varastoullakko ja ulkokäymälät.

Päärakennukseen on vaihdettu v. 1991 kate, jolloin ulkoasun koristelu (tornit, räystäskoristeet ym.) purettiin. Päätyyn on rakennettu v. 1968 pannuhuone ja kylmähuone edellisen omistajan perustettua keskiolutravintolan taloon. Nykyisen omistaja on puolestaan rakennuttanut etusivulle avoterassin v. 1987.

Säilymisedellytykset:

säilyy

Ympäristö / Maisema / Pihapiiri:

Sijaitsee kirkonkylän keskeisen Asematien varrella aivan 4-tien risteysalueen vieressä. Pohjoispuolella Putaanvirta, sitä ennen pusikoitunutta maastoa. Asuinrakennuksia kirkonkylän suuntaan, eteläpuolella mm. huoltoasema. Pihassa komeita kuusipuita ja huonokuntoinen piharakennus, jota on esitetty kunnostettavaksi osana pihapiiriä v. 2004. Näin ei ole kuitenkaan tehty. Avoin etupiha.

Kulttuurihistoriallinen arvo:

Paikallisesti merkittävä kulttuurihistoriallista arvoa omaava maisemallisesti keskeisellä paikalla sijaitseva v. 1910 huvilamainen ja jugendin tyylipiirteitä kuvastava päärakennus ja heikkokuntoinen ulkorakennus samalta ajalta.

Lähteet / Kirjallisuus / Haastattelut nimeltä:

Pihtiputaan kirja II, Pihtiputaan rakennusinventointi v. 1983, lomake nro 84 ja Keski-Suomen museon lausunto omistajalle 2.6.2004, Keski-Suomen museon rakennustutkimusarkisto

Lisätiedot / Kaavatilanne:

Inventointi aika: 22.12.2006

Pihtiputaan rakennuskulttuurin täydennysinventointilomake – Kohdekortti 036 Keski-Suomen museo 2007

Alue: Putaanportti - liikekeskus

Kohdekuva:

Lyhyt kuvaus: 1990-luvulla rakennettu 4-tien varrella oleva liikekeskus, jonka tienpuoleisen julkisivun muodostaa viisi samannäköistä ja tyyppistä rakennusta monen sadan metrin matkalla. Lautaverhous suojaa seinien yläosaa ja alaosat on tehty paikallisesta liuskekivistä.

Rakennukset:

Huoltoasema
kauppoja

Historiatietoja / Rak.historia / Haastattelutiedot:

Säilymisedellytykset:

Säilyy

Ympäristö / Maisema / Pihapiiri:

4-tie, Koliman ranta ja Kumpula. Muutama pelargoni. Alueelle on tehty maisemanhoitosuunnitelma ja polkuverkosto, jota pitkin on mahdollista liikkua myös muille alueille järviympäristössä.

Kulttuurihistoriallinen arvo:

Paikallisesti merkittävä maisemallisesti yhtenäinen liikerakennusten muodostama ketju 4-tien vieressä.

Lähteet / Kirjallisuus / Haastatellut nimeltä:

Lisätiedot:

Inventointi aika: Maaliskuu 2007

**Pihtiputaan rakennuskulttuurin täydennysinventointilomake – Kohdekortti 037
Keski-Suomen museo 2007**

Kohde: Ranta-ahon aitta

Kohdekuva:

Osoite: Ranta-Ahontie 4
Rekisteri nro:
Omistaja / os./puh: Irja Tiainen
Ranta-Ahontie 4

Lyhyt kuvaus: Peltoaukean takana metsäsaarekkeen laidassa sijaitseva entinen otsallinen maatilän sulkanurkkainen aittarakennus 1700-1800-luvuilta, joka on nykyisin latona.

Historiatietoja / Rak.historia / Haastattelutiedot:

Sulkanurkkainen, Pihtiputaalle harvinainen otsallinen malli
uritettu peltikate
kohtalainen kunto

Säilymisedellytykset:

säilyy

Ympäristö / Maisema / Pihapiiri:

Sijaitsee Alvajärven rannassa Kammolanlahden kohdalla. Lähistöllä uudempaa rivitaloasutusta.

Kulttuurihistoriallinen arvo:

Paikallisesti maisemallisesti merkittävä vanha aittarakennus, joka on saanut uuden käyttötarkoituksen latona. Hieman myös rakennushistoriallista arvoa.

Lähteet / Kirjallisuus / Haastatellut nimeltä:

Haastateltu naapuri Maija Pasanen

Lisätiedot / Kaavatilanne:

Inventointi aika: 14.2.2007

**Pihtiputaan rakennuskulttuurin täydennysinventointilomake – Kohdekortti 038
Keski-Suomen museo 2007**

Kohde: Rastaantie 4

Kohdekuva:

Osoite: Rastaantie 4

Rekisteri nro:

Omistaja / os./puh:

Lyhyt kuvaus: Pieni miellyttävän näköinen tuparakennus 1900-luvun alkupuolelta. Hirsirakenteinen hyväkuntoinen talo on jäänyt yksinään uudempien talojen keskelle.

Historiatietoja / Rak.historia / Haastattelutiedot:

Pitkänurkkainen, vanhat ikkunat.
Viisto kuisti jatkettu kylkeen

Ei piharakennuksia

Säilymisedellytykset:

säilyy

Ympäristö / Maisema / Pihapiiri:

Sijaitsee Jukolan takana, lähistöllä rivitaloja ja palolaitos. Ympärillä myös rakentamatonta aluetta.

Kulttuurihistoriallinen arvo:

Paikallisesti rakennushistoriallisesti merkittävä harvoja säilyneitä kirkonkylän pienimuotoista asuinrakentamista edustava kohde 1900-luvun alusta.

Lähteet / Kirjallisuus / Haastatellut nimeltä:**Lisätiedot / Kaavatilanne:**

Inventointi aika: Tammikuu 2007

**Pihtiputaan rakennuskulttuurin täydennysinventointilomake – Kohdekortti 039
Keski-Suomen museo 2007**

Kohde: Rautatieasema

Kohdekuva:

Osoite: Ratatie
Rekisteri nro:
Omistaja / os./puh: Pihtiputaan kunta

Lyhyt kuvaus: Käyttämättömäksi jäänyt rautatieasema 1950-luvulta, joka sen jälkeen muutettu asuinrakennukseksi. L-mallinen rakennusmuoto erikoinen, muuten tyyli rautatieasemalle tavanomaista.

Historiatietoja / Rak.historia / Haastattelutiedot:

kunnan omistuksessa

Säilymisedellytykset:

säilyy

Ympäristö / Maisema / Pihapiiri:

Sijaitsee Asematien päässä junaradan vieressä. Vieressä varistorakennus.

Kulttuurihistoriallinen arvo:

Paikallisesti merkittävä rautatiekulttuuria edustava rakennus.

Lähteet / Kirjallisuus / Haastatellut nimeltä:

Haastateltu asukas

Lisätiedot / Kaavatilanne:

Inventointi aika: Helmikuu 2007

**Pihtiputaan rakennuskulttuurin täydennysinventointilomake – Kohdekortti 040
Keski-Suomen museo 2007**

Kohde: Rautatieläisten asuinrakennus

Kohdekortti:

Osoite: Ratatie 3
Rekisteri nro:
Omistaja / os./puh: Paavo Lahtinen
Ratatie 3

Lyhyt kuvaus: **Vuonna 1953 rakennettu rautatien työntekijöiden asuinrakennus, jossa alun perin ollut ratamestarin ja ratavartijan asunto sekä ratamestarin toimisto päädyssä. Pystyrimavuorattu keltaiseksi maalattu rankarakenteinen talo on hyväkuntoinen ja ainoana säilynyt kolmesta rautatieläisten asuinrakennuksista, joista kaksi purettiin parikymmentä vuotta aikaisemmin viereisten rivitalojen tieltä.**

Historiatietoja / Rak.historia / Haastattelutiedot:

Nykyinen omistaja muuttanut neljä vuotta sitten, sitä ennen vuokratyössä olleeseen rakennukseen ja kunnostanut sitä ja uusinnut sisätilat.
Maalattu ulkoa samoilla väreillä, alkuperäiset pystykamanalla varustetut ikkunat tyyli koruton rautatierakennusten tyyli, ainoastaan kuistin kohdalla profiloitu kattotuolien päitä
Kattotiilet alkuperäiset

Kaksi harjakattoista avokuistia

8*20m kokoinen kookas rakennus on hyväkuntoinen

alapohja alhaaltapäin: Kutterinpurua 25cm, sammalta 20cm, pahvi, köksituhkaa viitisen cm. lausalattiat, niiden päällä ollut korkkilattia.

ulkoseinät purutäytteiset, kuten yläpohja
hyvin rakennettu omistajan mukaan ja hyvin pidetty taloa kunnossa

pöttöuuneja 4 kpl ja ent. keittiössä hella.
asunnot yhdistetty

piharakennus, jossa alun perin ollut ratamestarin ja ratavartijalle omat navettatilat, on tehty osin paksuista hirsistä. Hyväkuntoista punaiseksi maalattua rakennusta nykyinen omistaja on muuttanut toisesta päässä autotalliksi.

Säilymisedellytykset:

säilyy

Ympäristö / Maisema / Pihapiiri:

Sijaitsee Rautatien kanssa samansuuntaisena kulkevan Ratatien varrella koivupuiden katveessa. Vieressä punaisia 1980-luvun rivitaloja.

Kulttuurihistoriallinen arvo:

Paikallisesti liikennehistoriallisesti, maisemallisesti ja rakennushistoriallisesti merkittävä entinen ratamestarin ja ratavartijan asuinrakennus, joka on säilynyt ainoana kolmesta valtionrautateiden työntekijöilleen 1950-luvulla rakennetuista asuintaloista. Säilyttänyt julkisivujensa osalta valtionrautateiden 1950-luvun rakennusten koruttoman ulkonäön. Päärakennus yhdessä piharakennuksen ja lähistöllä olevan rautatieaseman kanssa muodostavat tärkeän rautatiehistoriaa esittävän rakennusryhmän.

Lähteet / Kirjallisuus / Haastatellut nimeltä:

Haastateltu Paavo Lahtinen

Lisätiedot / Kaavatilanne:

Inventointi aika: 24.1.2007

**Pihtiputaan rakennuskulttuurin täydennysinventointilomake – Kohdekortti 041
Keski-Suomen museo 2007**

Kohde: Ritola

Kohdekuva:

Osoite: Puistotie 7
Rekisteri nro:
Omistaja / os./puh: Reetta Puranen
Puistotie 7
014 561482

Lyhyt kuvaus: **Kirkonkylän keskellä yllättävän hyvin alkuperäisessä asussa säilynyt 1900-luvun alun maalaamaton hirsirakennus. Pihapiirissä myös vanha saunarakennus ja pieni navetta, ne ovat myös maalaamattomia ja hirsipintaisia.**

Historiatietoja / Rak.historia / Haastattelutiedot:

Päärakennus ehkä rakennettu vuonna 1905

Onni Ritovuori ehkä rakennuttanut

1949 muuttaneet Puraset, Sitä ennen asui Valte Kotka.
Selma Puranen, nyk. omistajan äiti
Vuonna 2000 Reetta Purasen nimiin

Huopakatto, jossa toisella sivulla kasvaa jäkälää, toinen puoli uusittu
Hirsiseinät ja ikkunat alkuperäiset
hirsiseinä tilkitty tappuralla ja räteillä
2 kamaria ja tupakeittiö

Sisällä
pönttöuuni
hella 1950-luvun alkupuolelta
ulko-ovi tuotu Mäkelästä
vesijohdot ja wc-tilat 1980-luvun alussa
tulipalo oli aikoinaan

Saunarakennus
lyhytnurkkainen, lohenpyrstönurkat
edelleen käytössä, pieniä muutoksia

Navetta
kahden lehmän pieni navetta ja yhden hevosen tallirak.
lyhytnurkkainen, lohenpyrstönurkat
päässä lautarakenteinen heinälato

Säilymisedellytykset:

säilyy

Ympäristö / Maisema / Pihapiiri:

Sijaitsee rivitalojen vieressä, avaralla neliskanttisen piha-alueen laidoilla rakennukset.
Päärakennus, sauna ja navetta/talli kukin omalla nurkallaan. Tontin rajoilla on tuija-aita.
Perunapeltoa ja kasvimaata keskellä pihaa.

Kulttuurihistoriallinen arvo:

Paikallisesti maisemallisesti merkittävä kirkonkylän keskellä sijaitseva hyvin säilynyt hieno
hirsirakennus. Pihtiputaalla harvinaista asumis- ja rakennushistoriallista arvoa edustava
asuinrakennus ja sen pieni pihapiiri.

Lähteet / Kirjallisuus / Haastatellut nimeltä:

Haastateltu Reetta Puranen

Lisätiedot / Kaavatilanne:

Inventointi aika: 27.3.2007

**Pihtiputaan rakennuskulttuurin täydennysinventointilomake – Kohdekortti 042
Keski-Suomen museo 2007**

Kohde: Siltala (Arinperä)

Kohdekuva:

Osoite: Ruukintie 3
Rekisteri nro:
Omistaja / os./puh: Simo ja Hilikka Strandman
Ruukintie 1

Lyhyt kuvaus: **Kunnanlääkäri O. Forsmanin äidilleen rakentama talo 1920-luvulta. Toinen puoli taloa lautarakenteinen. Sijaitsee Heinäjoen kivisillan kupeessa, monta metriä tien alapuolella. Iso muokattu piha-alue jatkuu rantaan. Rakennus on kesäkäytössä, viereisen Harjun omistuksessa.**

Historiatietoja / Rak.historia / Haastattelutiedot:

O.Forsman rakennutti äidilleen 1920-luvulla
Aini Ahrnbergin kahvila 1930-40-luvuilla
Kaarlo Arinperän kirjakauppa 1932-1956
1990-luvuilla Siltala oli Strandmanien vapaa-ajan tiloina
Pihtiputaan kirja II

Haastateltu Strandman Simo ja Hilikka

Ostivat Harjun 1964 ja rakennuksen yhteyteen siipiosa 1976

Siltalan ostivat vuonna 1983
aikoinaan siinä asui ainakin kolme perhettä
Rakennuksessa oli kahvila, Aini Arinperä (Ahrnberg) piti sitä alakerrassa, itäpuolella oli

kirjakauppa. Talossa oli samoihin aikoihin myös kansaneläkelaitoksen konttori.

Sisätiloissa

pönttöuunit

keittiössä liesi

2h itäpuolella hirsirunkoinen

Sisätiloja uusittu, yläkerrassa huoneet

Länsipuoli sisääntulon kohdalta katsottuna lautarakenteinen

huopakatto

kesäkäytössä kauan

pihamaa ollut pienempi, ajaneet maata aika paljon, vesi nousi ennen talolle asti

viereistä Heinäjoen sillan ajoramppia korotettu niin, että talo jäänyt alas – vesivahinko

vaara perustuksissa

Säilymisedellytykset:

säilyy

Ympäristö / Maisema / Pihapiiri:

Sijaitsee Heinäjoen kivisillan vieressä. Kirkonkylän puolella vieressä ent. Turpeelan tilan kohdalla Harju, jossa nykyisin Radiohuolto-kirppari. Piha-alue, joka laskeutuu loivasti Putaanvirtaan on avara.

Kulttuurihistoriallinen arvo:

Paikallisesti rakennushistoriallisesti merkittävä hyvin ulkopuolelta säilynyt 1920-luvun rakennus, jolla paikallishistoriallista arvoa eri käyttötarkoitusten takia. Sijaitsee valtakunnallisesti merkittävän Heinäjoen sillan vieressä ja on siitä syystä maisemallisesti erittäin tärkeässä paikassa.

Lähteet / Kirjallisuus / Haastatellut nimeltä:

Haastateltu Simo ja Hilikka Strandman
Pihtiputaan kirja II

Lisätiedot / Kaavatilanne:

Inventointi aika: 22.2.2007

Pihtiputaan rakennuskulttuurin täydennysinventointilomake – Kohdekortti 043 Keski-Suomen museo 2007

Kohde: Siltasaari

Kohdekuva:

Osoite: Ohtolantie 2
Rekisteri nro:
Omistaja / os./puh: Liisa ja Lauri Tenhunen
Ohtolantie 2

Lyhyt kuvaus: **Erittäin merkittävällä paikalla sijaitseva Ohtolan talon torppa ja myöhemmät asuinrakennukset sekä nahkatehtaan rakennukset Kivisillan kupeessa. Pystyrimavuoratut hirsirakenteiset asuinrakennukset ovat kenties alun perin 1880-luvulta. Saunarakennus 1900-luvun alusta.**

Historiatietoja / Rak.historia / Haastattelutiedot:

Matti Mustonen osti saaren vanhalta pariskunnalta ja rakensi uudelleen kaikki rakennukset 1880-luvun kuluessa. Saarella toimi vuodesta 1884 nahkatehdas. Matti Mustonen kuoli vuonna 1916. Oltuaan jonkin aikaa Julius Mustosella nahkatehdas siirrettiin Pihtiputaan Kauppa Oy:n omistukseen. Viimeksi nahkatehdas oli nahkuri Matti Tenhusen nimissä. Nahkatehtaan toiminta päättyi Siltasaarella 1930-luvun lopulla. (Pihtiputaan kirja II)

Liisa muutti taloon 1951
uittivat puita virrassa päivittäin

Päärakennus

vaakaponttilaudoitus, ylä- ja osaosat pystyhelmiponttilaudoitus, väri vihreä, pitkät nurkat - peitetyt

huopakatto, kuusiruutuiset ikkunat, myös poistettut

sokkeli betonilla lisäeristetty

Muutoksia

lattia avattu ja lisäeristetty

ikkunat uusittu

seinät ennallaan

yläpohjaan puhallusvillaa

1980-luvulta lähtien

wc- ja saunatilat, ei ullakko tiloja

ennen oli länsipäädyssä kauppa tilat, sitä ennen rakennus oli vain kahden keskimmäisen huoneen kokoinen, mutta kauppana olleen huoneen alapohjasta löytyi sanomalehti vuodelta 1895.

ollut ennen väriltään keltainen, muut rakennukset aina punaisia

Pystyrimavuorattu ulkosauna, joka oli navettakäytössä 1950-luvulla

edelleen käytössä

korjauksia sisätiloihin

päässä puuliiteri

toinen ent. asuinrakennus, jossa ollut tupa ja nahkurin tiloja

nykyisin kesäkäytössä

T-malliset ikkunat, vanhat

punainen pystyrimavuoraus

itäpäässä ollut ja edelleen merkkejä solasta

Säilymisedellytykset:

säilyy, asuvat niin pitkään kuin mahdollista ja ehkä lapset muuttavat

Ympäristö / Maisema / Pihapiiri:

Sijaitsee Kivisillan pohjoispuolella Putaanvirran rannassa entisessä saarella. Vieressä

Mantan huonokuntoinen kahvilarakennus ja pohjoispuoleisella mäellä Ohtolan talo.

Koivupuita ja haapoja pihapiirissä ja virran varressa, jossa myös iso laituri. Vastapuolella virtaa on terveyskeskus ja kirkonkylän asuinrakennuksia.

Kulttuurihistoriallinen arvo:

Paikallisesti rakennushistoriallisesti ja kulttuurihistoriallisesti merkittävä hyvin tärkeällä ja näyttävällä paikalla maisemallisesti sijaitseva komea rakennusryhmä. Päärakennus on 1800-luvulta ja viereinen nahkatehdas rakennus vuodelta 1884. Nämä sijaitsevat valtakunnallisesti merkittävän Heinäjoen sillan kupeessa.

Lähteet / Kirjallisuus / Haastatellut nimeltä:

Haastateltu Liisa ja Lauri Tenhunen

Lisätiedot / Kaavatilanne:

Inventointi aika: 8.2.2007

**Pihtiputaan rakennuskulttuurin täydennysinventointilomake – Kohdekortti 044
Keski-Suomen museo 2007**

Kohde: Uimalahti

Kohdekuva:

Osoite: Paloniementie

Rekisteri nro:

Omistaja / os./puh:

Lyhyt kuvaus: Uimalahdella on vanha hirsirakenteinen päärakennus 1900-luvun vaihteesta. Piha sijaitsee näyttävästi pienellä mäellä.

Historiatietoja / Rak.historia / Haastattelutiedot:

Säilymisedellytykset:

säilyy

Ympäristö / Maisema / Pihapiiri:

Kulttuurihistoriallinen arvo:

Paikallisesti historiallisesti merkittävä 1800-luvun ja 1900-luvun vaihteen vanha päärakennus, joka jäänyt uudistuvaan pihapiiriin asuinpaikan entisyydestä kertomaan. .

Lähteet / Kirjallisuus / Haastatellut nimeltä:

Lisätiedot / Kaavatilanne:

Inventointi aika: Helmikuu 2007

**Pihtiputaan rakennuskulttuurin täydennysinventointilomake – Kohdekortti 045
Keski-Suomen museo 2007**

Kohde: Valtionrautateiden vesitorni ja varastorakennus

Kohdekuva:

Osoite: Teollisuustie

Rekisteri nro:

Omistaja / os./puh: VR

Lyhyt kuvaus: **Vuonna 1953-1954 muurattu tiilirakenteinen vesitorni höyryveturien käyttöön. Sisällä myös yöpymistilat. Vieressä pitkä puurakenteinen varastorakennus.**

Historiatietoja / Rak.historia / Haastattelutiedot:

Haastateltu Erkki Jämsen

Rautatien tullessa vuonna 1953-1954 höyryvetureita varten rakennettu vesitorni. Sen alaosaan tehty yöpymistilat ja wc-tilat pannuhuone ja muutama huone

Patamallinen säiliö
järvestä pumpattu vettä

ei käytössä vuosikymmeniin

Puurakenteinen varastorakennus
loiva harjakattoinen, puurakenteinen keltaiseksi maalattu varasto

Säilymisedellytykset:

ei tietoa

Ympäristö / Maisema / Pihapiiri:

Sijaitsee Teollisuustien varrella, lähellä Kammolantietä. Vieressä omakotitalo ja metsää.

Sijaitsee muutama kymmenen metriä rautatieltä länteenpäin.

Kulttuurihistoriallinen arvo:

Paikallisesti liikennehistoriallisesti ja kulttuurihistoriallisesti merkittävä tiilirakennus, joita on säilynyt vähän Keski-Suomessa. Edustaa vanhaa katoavaa rautatiekulttuuria, oman aikakautensa tyyliä.

Lähteet / Kirjallisuus / Haastatellut nimeltä:

Haastateltu naapurissa asuva Erkki Jämsèn

Lisätiedot / Kaavatilanne:

Inventointi aika: Helmikuu 2007

**Pihtiputaan rakennuskulttuurin täydennysinventointilomake – Kohdekortti 046
Keski-Suomen museo 2007**

Alue: Variskylän alue

Kohdekuva:

Lyhyt kuvaus:

4:s tien vierellä Pihtiputaan kirkonkylän eteläpuolella sijaitseva 12-13 talon (erillisen pihapiirin) muodostama viihtyisä ja kulttuurihistoriallisesti merkittävä asuinalue. Variskylä on yhtenäinen ja hyvin säilynyt rakennusryhmä vanhan mutkaisen tien varrella. Maastollisesti se on pienehkö harjumäki lähellä suurempaa Niemenharjua. Variskylässä on länsipuolella vanhempia isompia maatiloja ja 4-tien vieressä itäpuolella pienempiä yksittäistaloja 1900-luvun alusta, sekä muutama nuorempi rakennus pohjoispäässä.

Rakennukset:

Kauppila
Kotka
Niskala
Päivärinne
Torinlaita
Sirpa Paimion talo
Sirpa Paimion talon viereinen vaakavuorattu talo
1900-luvun alun talo
Tien päässä oleva talo

kaikista taloista oma inventointikortti

Historiatietoja / Rak.historia / Haastattelutiedot:

Rakennukset muodostavat kiinteän miljöökokonaisuuden, jossa läntisellä sivulla pellon reunaa seuraillen sijaitsee vanhin ainakin 1700-luvulle ulottuva asutus. Nämä talot ovat aina saaneet toimeentulonsa maataloudesta, mikä näkyy mm. runsaslukuisesta rakennuskannasta tiloilla. Merkittävimmät vanhat rakennukset ja pihamiljööt ovat Kotkassa, Kauppilassa ja Niskalassa. 4-tien varrella olevat talot, lähinnä pienasumukset, ovat syntyneet myöhemmin, monet 1920-30-luvulla ja niiden asukkaat saavat toimeentulonsa muualta kuin maataloudesta. (vanha inv.)

Säilymisedellytykset:

Sijainnistaan 4-tien vieressä huolimatta, alue todennäköisesti säilyy yhtenäisenä, pohjoispuolelle tien laitaan saattaa lähinnä tulla uutta rakennuskantaa.

Ympäristö / Maisema / Pihapiiri:

Peltoaukeat länsipuolella, itäpuolella 4-tie ja sen takana mm. huoltoasema ja muutama omakotitalo sekä Kolima-järvi. Tie mutkittelee puuston seassa talojen lomitse.

Kulttuurihistoriallinen arvo:

Paikallisesti rakennushistoriallisesti ja maisemallisesti merkittävä usean talon ja niitä yhdistävän tiestön sisältämä alue, joka on säilynyt yhtenäisenä ja omanlaisena puuston seassa, vaikka 4-tien aiheuttama muutospaine vieressä ja kirkonkylä lähistöllä.

Lähteet / Kirjallisuus / Haastatellut nimeltä:

Pihtiputaan rakennusinventointi v. 1983, lomake nro 94, Keski-Suomen museon rakennustutkimusarkisto

Lisätiedot:

Inventointi aika: 15.2.2007

**Pihtiputaan rakennuskulttuurin täydennysinventointilomake – Kohdekortti 047
Keski-Suomen museo 2007**

Kohde: Kauppila

Kohdekuva:

Osoite: Niskalantie

Rekisteri nro:

Omistaja / os./puh: Eero Hämäläinen, Hellevi Hämäläinen poikineen

Lyhyt kuvaus: **Variskylän vanhojen talojen ryhmässä sijaitsevan maatilan korkeamallinen eloaitta 1800-luvulta, jonka molemmille sivuille on tehty laudasta kylkiäiset. Päärakennus katkaistu 1800-luvun rakennus, vuodelta 1913. Viereen valmistunut uusi päärakennus. Pihassa pariaitta 1900-luvun vaihteesta.**

Historiatietoja / Rak.historia / Haastattelutiedot:

Huonokuntoinen tuvan puoli purettu
vuoraus otettu pois, nyt maalaamattomalla hirsipinnalla
etelänpuolelta katkaistun näköinen

Uusi päärakennus vuodelta 1989

Pariaitta
maalattu punaiseksi
pitkänurkkainen 1900-luvun vaihteesta

vanha lato, puuvarastona

navetta/varastorakennus

hirsirakenteinen

punainen riihi hieman etelämpänä

Säilymisedellytykset:

säilyy

Ympäristö / Maisema / Pihapiiri:

Sijaitsee Variskylässä sen eteläpuolella. Piha-alue avautuu pellolle lännen suuntaan, etelän suuntaan riihirakennus ja peltoaukeat. Vanha päärakennus ja eloaitta lähimpänä tietä.

Kulttuurihistoriallinen arvo:

Paikallisesti rakennushistoriallisesti merkittävä eloaittarakennus, muutettu päärakennus vuodelta 1913 ja vanhoja rakennuksia sisältävä piha-alue on yksi tärkeä kohde Variskylän kokonaisuudessa.

Lähteet / Kirjallisuus / Haastatellut nimeltä:

Haastateltu Hellevi Hämäläinen, Pihtiputaan rakennusinventointi v. 1983, lomake nro 62, Keski-Suomen museon rakennustutkimusarkisto.

Lisätiedot / Kaavatilanne:

Inventointi aika: Helmikuu 2007

**Pihtiputaan rakennuskulttuurin täydennysinventointilomake – Kohdekortti 048
Keski-Suomen museo 2007**

Kohde: Kotka

Kohdekuva:

Osoite: Niskalantie
Rekisteri nro:
Omistaja / os./puh: Jussi Muhonen?

Lyhyt kuvaus: **Variskylässä sijaitsevan vanhan tilan rakennukset: päärakennus ja kaksi hienoa aittariviä 1800-luvulta. Pitkänurkkainen pystyrimavuorattu korkean umpikuistin omaava, ja näin persoonallisen näköinen päärakennus on vuodelta 1906.**

Historiatietoja / Rak.historia / Haastattelutiedot:

Päärakennukset ikkunat modernit 1900-luvun puolivälistä

Pihassa vähän syrjään jääneet aittarivit

Toinen todennäköisesti 1800-luvun alkup. oleva sulkanurkkainen aitta + liiteri + aitta rivi. Seinänä hirret edelleen pyöreitä.

Nukkuma- ja vaateaittoja sisältämä rivi, jonka pääty aitassa vuosiluku 1849. Se on koottu kahdesta pikkuaitasta ja väliköstä. (vanha inv.)

Tallirakennus kenties purettu

Muita rakennuksia mm. 1900-luvun puolella tehty navetta, sauna, ja huonokuntoinen hirsilato

Säilymisedellytykset:

ei tietoa

Ympäristö / Maisema / Pihapiiri:

Sijaitsee Variskylässä 4-tien länsipuolella. Kylän läpi mutkittelevan tien itäpuolella 100m päässä länteen päin peltoaukealle avautuva pihapiiri. Päärakennuksen vieressä aitat, muut rakennukset länsipuolella.

Kulttuurihistoriallinen arvo:

Paikallisesti merkittävä keskeinen Variskylän vanha tila, jossa rakennushistoriallisesti arvokkaita vanhoja aittarivejä 1800-luvun alkupuolelta ja vanha korkeamallinen hieman muuteltu päärakennus vuodelta 1906.

Lähteet / Kirjallisuus / Haastatellut nimeltä:

Pihtiputaan rakennusinventointi v. 1983, lomake nro 66, Keski-Suomen museon tutkimusarkisto.

Lisätiedot / Kaavatilanne:

Inventointi aika: 14.2.2007

**Pihtiputaan rakennuskulttuurin täydennysinventointilomake – Kohdekortti 049
Keski-Suomen museo 2007**

Kohde: Niskala

Kohdekuva:

Osoite: Niskalantie

Rekisteri nro:

Omistaja / os./puh: Martti Hämäläinen

Lyhyt kuvaus: **1700-luvulta oleva sulkanurkkainen maalattu eloaitta, jossa pidetään edelleen viljaa. Pihassa myös vanha pystyrimavuorattu hirsinen päärakennus, johon tehty muutoksia, pihapiirissä vielä mm. navetta ja useita uudempia rakennuksia.**

Historiatietoja / Rak.historia / Haastattelutiedot:

Päärakennus
toinen puoli ehkä jopa 1700-luvulta, 1885
Pitkänurkkainen matalamallinen hirsirakennus
Ikkunat ja sisäremontteja 1965

Vanha eloaitta säilynyt muuttumattomana
sulkanurkat, huopakatto
maalatu pun. , hirren päät valkeat

Aittarivi

Tehty 1940-luvulla, korkeamallinen pystyrimavuorattu - lautarakenteinen?

Sauna 1950-luvulta

hirsirakenteinen, käytössä

Navetta
1900-luvun alusta
nykyisin vielä kanoja

Riihi, joka puimalana
Kuivuri

kaikki rakennukset maalattu punaisiksi kuten Variskylässä vanhemmille rakennuksille on tehty

Säilymisedellytykset:

säilyy

Ympäristö / Maisema / Pihapiiri:

Sijaitsee Variskylässä loivasti länteen päin laskeutuvassa rinteessä, rakennukset muodostavat hieman suojaisaa sisäpihaa.

Kulttuurihistoriallinen arvo:

Paikallisesti merkittävä hieman sekava ja muuttunut pihapiiri mutta maastollisesti mielenkiintoinen ja rakennushistoriallisesti merkityksellisiä vanhoja rakennuksia mm. 1700-luvulta oleva eloaitta.

Lähteet / Kirjallisuus / Haastatellut nimeltä:

Haastateltu Martti Hämäläinen, Pihtiputaan rakennusinventointi v. 1983, lomake nro 75, Keski-Suomen museon rakennustutkimusarkisto

Lisätiedot / Kaavatilanne:

Inventointi aika: 15.2.2007

**Pihtiputaan rakennuskulttuurin täydennysinventointilomake – Kohdekortti 050
Keski-Suomen museo 2007**

Kohde: Päivärinne

Kohdekuva:

Osoite: Niskalantie 20
Rekisteri nro:
Omistaja / os./puh: Jari Tavaststjerna

Lyhyt kuvaus: Keskellä Variskylää sijaitseva 1940-luvulla rakennettu keltaiseksi maalattu kookas hirsitalo. Ikkunat uusittu, sisätiloihin muutoksia. Pihalla punaiseksi maalattu hirsinen saunarakennus

Historiatietoja / Rak.historia / Haastattelutiedot:

Nykyiset omistajat asuneet vähän aikaa

Säilymisedellytykset:

säilyy

Ympäristö / Maisema / Pihapiiri:

Sijaitsee Variskylässä keskeisellä paikalla, joka puolella naapurit, tie kulkee vierestä avoin piha, sauna toisessa laidassa. Kotkan vanhat aitat länsipuolella pihaa.

Kulttuurihistoriallinen arvo:

Paikallisesti merkittävä yksi maisemallisesti merkittävän Variskylän alueen keskeisistä taloista.

Lähteet / Kirjallisuus / Haastatellut nimeltä:

Haastateltu Jari Tavaststjerna

Lisätiedot / Kaavatilanne:

Inventointi aika: 15.2.2007

**Pihtiputaan rakennuskulttuurin täydennysinventointilomake – Kohdekortti 051
Keski-Suomen museo 2007**

Kohde: Torinlaita

Kohdekuva:

Osoite: Niskalantie 8
Rekisteri nro:
Omistaja / os./puh: Teemu Korhonen?

Lyhyt kuvaus: **Variskylässä sijaitseva pystyrimavuorattu hirsirakenteinen pienasumus 1920-luvulta ja hirsipintainen aittarakennus. Säilyneet edelleen ulkopuolelta hyväkuntoisina. Pihassa uusi päärakennus, joka myös punainen, pystyrimoitettu ja samaa mallia.**

Historiatietoja / Rak.historia / Haastattelutiedot:

Rakennus on siirretty jostakin vanhasta talosta Torinlaidan pienasumuksen pihaan. Aitta saattaa olla jo 1700-luvun puolelta, mihin viittaavat rakenteelliset yksityiskohdat (sulkanurkat ja järeät hirret) ja seinien kuluneisuus. (vanha inv.)

Säilymisedellytykset:

säilyy

Ympäristö / Maisema / Pihapiiri:

Sijaitsee keskellä Variskylää, tontin ympärillä kiertää kylätie. Ympärillä eri-ikäisiä taloja. Pohjoispuolella uudempaa, eteläpuolelta alkaa vanhempi Variskylän rakennuskanta.

Kulttuurihistoriallinen arvo:

Paikallisesti merkittävä rakennushistoriallisesti edustava vanha pienasumus ja 1800-luvun alkupuolen sulkanurkkainen aitta. Maisemallisesti tärkeällä paikalla, sijaitsee Variskylän läpi menevän tien mutkassa.

Lähteet / Kirjallisuus / Haastatellut nimeltä:

Pihtiputaan rakennusinventointi v. 1983, lomake nro 90, Keski-Suomen museon rakennustutkimusarkisto.

Lisätiedot / Kaavatilanne:

Inventointi aika: 15.2.2007

**Pihtiputaan rakennuskulttuurin täydennysinventointilomake – Kohdekortti 052
Keski-Suomen museo 2007**

Kohde: Sirpa Paimion talo

Kohdekuva:

Osoite: Niskalantie 17
Rekisteri nro:
Omistaja / os./puh: Sirpa Paimio
Niskalantie 17

Lyhyt kuvaus: Keskellä Variskylää sijaitseva 1920-30-luvun asuinrakennus. 1,5-kerroksinen hirsitalo on päällisin puolin hyvin säilynyt aikakautensa kohde. Pihalla myös punaiseksi maalattu piha rakennus ja 4-tien puolelta piha rajautuu toiseen 1900-luvun alkupuolen rakennukseen.

Historiatietoja / Rak.historia / Haastattelutiedot:

Ikkunatyöli viittaa 1900-luvun alkuun

Säilymisedellytykset:

säilyy, ei tietoa

Ympäristö / Maisema / Pihapiiri:

Sijaitsee Variskylässä keskeisellä paikalla, joka puolella naapuritalo, tie kulkee vierestä avoin piha, rajoittuu itäpuoleltaan 1900-luvun puolivälin samannäköiseen taloon

Kulttuurihistoriallinen arvo:

Paikallisesti rakennushistoriallisesti ja maisemallisesti merkittävä yksi Variskylän keskeisistä taloista. Säilynyt alkuperäisessä asussa.

Lähteet / Kirjallisuus / Haastatellut nimeltä:

Haastateltu naapurit

Lisätiedot / Kaavatilanne:

Inventointi aika: 15.2.2007

**Pihtiputaan rakennuskulttuurin täydennysinventointilomake – Kohdekortti 053
Keski-Suomen museo 2007**

Kohde: Paimion viereinen vaakavuorattu talo

Kohdekuva:

Osoite:

Rekisteri nro:

Omistaja / os./puh:

Lyhyt kuvaus: Variskylälle tyypillinen 1,5-kerroksinen 1900-luvun alkupuolen punaiseksi maalattu asuinrakennus. Rakennus on nykyisin kesäkäytössä. Sijaitsee aivan 4-tien vieressä, piha avautuu länteen päin.

Historiatietoja / Rak.historia / Haastattelutiedot:

Vaakavuoraus, uudehko
avokuisti, 1940-luvun ikkunat
peltikatto

Säilymisedellytykset:

säilyy, ei tietoa

Ympäristö / Maisema / Pihapiiri:

Sijaitsee Variskylässä 4-tien vieressä. Piha länsipuolella taloa, ympärillä lehtipuita. Paimion talo länsi puolella.

Kulttuurihistoriallinen arvo:

Paikallisesti merkittävä yksi Variskylän 1900-luvun asumiskautta ilmentävä rakennus. Maisemallisesti tärkeä, samantyyppisiä taloja ympärillä muitakin.

Lähteet / Kirjallisuus / Haastatellut nimeltä:

Lisätiedot / Kaavatilanne:

Inventointi aika: 15.2.2007

**Pihtiputaan rakennuskulttuurin täydennysinventointilomake – Kohdekortti 054
Keski-Suomen museo 2007**

Kohde: 1900-luvun alun talo

Kohdekuva:
Osoite:
Rekisteri nro:
Omistaja / os./puh:

Lyhyt kuvaus: Variskylälle tyypillinen 1,5-kerroksinen 1900-luvun alkupuolen asuinrakennus, joka nykyisin kesäkäytössä. Sijaitsee aivan 4-tien vieressä, piha avautuu länteen päin.

Historiatietoja / Rak.historia / Haastattelutiedot:

Pystyrimavuoratussa hirsisessä rakennuksessa on alkuperäiset ikkunat, joiden tyyli on 1900-luvun alkupuolelta.
Talo hyväkuntoinen

Säilymisedellytykset:

säilyy, ei tietoa

Ympäristö / Maisema / Pihapiiri:

Sijaitsee Variskylässä 4-tien vieressä. Piha länsipuolella taloa, ympärillä lehtipuita.

Kulttuurihistoriallinen arvo:

Paikallisesti merkittävä yksi Variskylän 1900-luvun asumiskautta ilmentävä rakennushistoriallisesti merkittävä hyvin säilynyt hirsirakennus.

Lähteet / Kirjallisuus / Haastatellut nimeltä:

Lisätiedot / Kaavatilanne:

Inventointi aika: 15.2.2007

**Pihtiputaan rakennuskulttuurin täydennysinventointilomake – Kohdekortti 055
Keski-Suomen museo 2007**

Kohde: Tien päässä oleva talo

Kohdekuva:

Osoite: Niskalantie

Rekisteri nro:

Omistaja / os./puh:

Lyhyt kuvaus: Variskylässä tien päässä sijaitseva 1,5-kerroksinen pystyrimavuorattu hirsirakennus, jota jatkettu molemmilta sivuilta. Piha maastollisesti kumpuilevalla paikalla.

Historiatietoja / Rak.historia / Haastattelutiedot:

ikkunat 1900-luvun alkupuolen tyyliä

Säilymisedellytykset:

säilyy, ei tietoa

Ympäristö / Maisema / Pihapiiri:

Sijaitsee Variskylässä 4-tien vieressä ja Variskylän tien päässä eteläpäässä. Näkymä 4-tielle. Pieniä eri-ikäisiä rakennuksia pihassa. Maasto harjumaisesti kumpuilee, pieni suppa vieressä.

Kulttuurihistoriallinen arvo:

Paikallisesti rakennushistoriallisesti merkittävä yksi Variskylän 1900-luvun asumiskautta ilmentävä rakennus. Maisemallisesti tärkeä – näkyy 4-tielle.

Lähteet / Kirjallisuus / Haastatellut nimeltä:

Lisätiedot / Kaavatilanne:

Inventointi aika: 15.2.2007

Inventointikertomus Keski-Suomen museo

PIHTIPUDAS

PIHTIPUTAAN TÄYDENNYSINVENTOINTI 2008, ALVAJÄRVEN ETELÄOSAT

1.1. Inventoinnin ydintiedot

Id:	40555
Kunnat:	Pihtipudas
Aluetarenne:	Seläntaus, Linnaperä, Honkaranta, Pajukonperä
Tilaaaja:	Pihtiputaan kunta
Teettävä/rahoittaja:	Pihtiputaan kunta
Ohjaus/projektiryhmä:	Päivi Andersson, Heli-Maija Voutilainen, Helena Raatikainen
Valvoja/ohjaaja:	Päivi Andersson
Tekijät (koulutus tms):	Saija Silén, hum.kand.
Inv. ajankohta:	10.8.-10.10.2008
Inv. kesto:	2 kuukautta
Valmistumisvuosi:	2008
Julkaisun nimi:	Pihtiputaan täydennysinventointi 2008
Inv. luovutuspm:	10.10.2008
Pysyvä arkist.paikka:	KIOSKI, Keski-Suomen museo

1.2. Inventoinnin kuvaus

Hankealueen tyyppi:	Maaseutu;
Inv. kohteet:	Rakennettu ympäristö;
Inv. tarkoitus:	Yleiskaava (YK, OYK, ROYK) Alvajärven yleiskaavoituksen tausta-aineisto
Inv. tyyppi:	Totaali-inventointi;
Inv. tarkkuus:	Rakennus;
Paikannus:	Gisalun periaatteiden mukaan digitoitu
Kattavuus:	kattava

Inventointityön vaiheiden kuvaus:

Pihtiputaan Alvajärven eteläpään täydennysinventointi suoritettiin ajalla 10.8.-10.10.2008. Työn tilasi Keski-Suomen museolta Pihtiputaan kunta. Tarkoituksena oli jatkaa vuonna 2007 aloitettua täydennysinventointia Seläntausen kylän alueella ja Alvajärven eteläosissa. Nämä alueet oli inventoitu edellisen kerran Pihtiputaan rakennuskulttuurin inventoinnissa vuonna 1981. Inventoijana toimi tuolloin Keski-Suomen museon tutkija Osmo Kaitalehto.

Inventointityö aloitettiin tausta-aineistojen kokoamisella. Aluksi tarkasteltiin vuoden 1981 inventoidut kohteet alueelta sekä sijoitettiin ne paikkatietoon. Tämän lisäksi tehtiin karttatarkastelu alueelta, jossa huomioitiin erityisesti kantatilat sekä muut vanhat tilakeskukset. Osa tutkittavista kohteista valikoitui karttatarkastelussa pihapiirin rakennuksien määrän ja sijoittelun perusteella. Lisäksi paikallishistorioista etsittiin Alvajärven eteläpäästä koskevaa tietoa. Tausta-aineistojen kokoamiseen ja tarkasteluun sekä Alvajärveä koskevien aikaisempien inventointiaineistojen siirtoon KIOSKI-järjestelmään (täydennysinventointiaineisto vuodelta 2007) käytettiin 7 työpäivää ennen varsinaisen maastotyöjakson aloittamista.

Varsinaista inventointia varten oli varattu alustavasti kaksi viikkoa (10 työpäivää). Aika oli riittävä alueen

inventoimiseen, lisäksi voitiin tarkastella myös Niemenkylän alue sekä Alvajärven Pihtiputaan kirkonkylän puoleiset alueet. Inventointi suoritettiin Pihtiputaalta käsin. Maastotyövaihe aloitettiin inventoitavan alueen kokonaistarkastelulla, jonka avulla saatiin kokonaiskuva alueesta sekä potentiaalisista inventointikohteista. Inventoinnit suoritettiin autolla. Kohteet tallennettiin digikuvilla, aineisto koottiin kohteiden omistajia ja paikallisia asukkaita haastattamalla. Maastotyövaiheen jälkeen aineistoja täydennettiin kirjallisilla lähteillä sekä Keski-Suomen museon arkistolähteillä. Samalla suoritettiin kohteiden lopullinen arvottaminen. Inventointiaineisto tallennettiin KIOSKI-järjestelmään, lisäksi kohteiden paikkatieto tallennettiin Excel-taulukkoon. Tämän myötä on mahdollista saada aineisto myös muihin paikkatieto-ohjelmistoihin KIOSKI -järjestelmän lisäksi. Aineistojen työstäminen lopulliseen muotoonsa vaati noin kuukauden työpanoksen, jolloin kirjoitettiin puhtaaksi haastatteluaineistot ja muistiinpanot sekä etsittiin arkisto- ja historiallähteitä inventoiduista kohteista. Samalla kohteet kävivät läpi arvottamisprosessin - kaikkia kohteita, joissa käytiin ei aina katsottu olevan mahdollisuutta nousta itsenäiseksi inventointikohteeksi. Tosin kohde saatettiin huomioida osana jotakin aluekokonaisuutta tai sen suomia tietoaineistoja voitiin hyödyntää lähialueita koskevissa aineistoissa.

Aineiston valmistuttua, sen tarkasti rakennustutkija Päivi Andersson. Sen jälkeen kohdekortit tulostettiin ja lähetettiin kohteiden omistajille tarkastettavaksi postitse. Kohteiden omistajia pyydettiin tarkastamaan kohdetiedot ja ilmoittamaan korjauksista sekä täydennyksistä Keski-Suomen museoon. Korjaukset kirjataan saapumisensa mukaan KIOSKI- järjestelmään. Asiakaspostituksessa ei ole annettu korjauksien palautuksille päivämäärää. Aineistot ovat selattavissa web-selaimella toimivan KIOSKI-järjestelmän kautta. Lisäksi paikkatietoaineisto kohdetietoineen on toimitettu kunnalle excel-muodossa sekä luovutettu CD-rom muodossa kuva-aineistoineen marraskuun 2008 aikana.

Inventoitujen alueiden, kohteiden ja rakennusten kappalemäärät:

Alvajärven eteläosien inventoinnissa kartoitettiin koko eteläpää, aina Viitasaaren ja Kinnulan kuntien rajalle saakka. Lisäksi aikaa jäi vielä Niemenkylän ja Niemenharjun kartoittamiseen. Kokonaisuuden kannalta inventoinnin yhteydessä uudelleen tarkasteltiin uusien kohteiden ohella edellisen inventoinnin yhteydessä kartoitetut kohteet vuodelta 1984. Kaikki edellisen inventoinnin yhteydessä kartoitetut kohteet olivat säilyneet ja niissä tapahtuneet muutokset kirjattiin täydennysaineistoon. Aikaisemmassa inventoinnissa oli Seläntauksen kylän alueelta paikallisesti arvokkaaksi kohteiksi kirjattu kuusi kohdetta. Näitä kohteita olivat Harjun asuinrakennus, Kallion asuinrakennus, Kurkilahden aitat, Terva-Aho, Leppäniemi ja Rinne. Muita jo aikaisemmin inventoituja kohteita tarkasteltiin Seläntauksen kylän ulkopuolelta viitisen kappaletta (Niemenharjun ja Alvajärven alueilla).

Aluekohteita inventoitiin Seläntauksen ja Pihtiputaan maakirjakylistä ajalla 11.8.-10.10.2008 yhteensä kahdeksan. Viisi kohteista sijoittui Seläntauksen kylän alueelle, kaksi Alvajärven kylän alueelle ja yksi Niemenkylän alueelle. Näistä yksi oli kartoitettu jo aikaisemmassa inventoinnissa.

Kaikkiaan paikallisesti arvokkaita kohteita (pääosin pihapiirejä) inventoinnissa kartoitettiin ja kirjattiin yhteenä 35 yksittäiskohdetta ajalla 11.8.-10.10.2008. Inventoiduissa pihapiireissä oli rakennuksia 1-7, pääosa kohteista edusti agrariikulttuurin kohteita. Inventoituihin kohteisiin liittyi noin 80 rakennusta.

Maakunnallisesti arvokkaat kohteet oli tarkasteltu koko Keski-Suomen osalta vuonna 2003 maakuntakaavan tausta-aineistojen yhteydessä, joten maakunnallisesti arvokkaita rakennettuja ympäristöjä ei inventoinnissa tullut mukaan.

Inventoinnin alueellinen, ajallinen ja laadullinen kattavuus:

Pihtiputaan täydennysinventointi vuonna 2008 käsitti Alvajärven eteläosien totaali-inventoinnin. Inventoitava alue tarkasteltiin kokonaisuudessaan länsiosassa Alvajärven rannasta Kinnulan rajalle saakka, eteläosissa Viitasaaren rajaan saakka ja idässä valtatie 4:n linjaukseen Variskylästä alaspäin.

Inventoinnissa oli laaja ajallinen kattavuus, joka käsitti mahdollisesti osin jo 1700-luvulta peräisin olevista hirsirakenteista rakennetun ympäristön kohteet modernille ajalle saakka- 1960-1970-luvuille. Pääosa inventoidusta rakennuskannasta oli kuitenkin rakennettu 1880-1940-lukujen välisenä aikana. Kohteet edustivat pääosin agrariikulttuuria, perinteistä suomalaista harvaan asuttua maaseutumaisemaa, joka sijoittuu tienvarsiasutuksen muotoon. Talousrakennukset olivat alueella säilyneet poikkeuksellisen hyvin ja niiden määrä yleisesti ottaen oli pihapiireissä runsas.

Laadullinen kattavuus alueella oli hyvä, sillä rakennuskanta oli monipuolista ja eri ikäistä. Kohteista oli mahdollista valita eri aikakausien tyylipiirteensä hyvin säilyttäneet kohteet. Laadullisissa kriteereissä huomioitiin myös kohteet, joissa oli tehty pieniä muutoksia käytön myötä- esimerkiksi katemateriaali oli vaihdettu tai pieniä kokonaisuuteen sopivia lisäosia tai laajennuksia. Pihapiirien osalta pyrittiin mukaan ottamaan kohteet, joissa vanha rakenne oli säilynyt tai tunnistettavissa. Muutamissa jo aikaisemmin (1981-1984) inventoiduissa kohteissa oli uusi päärakennus samassa pihapiirissä. Uusissa inventointikohteissa ei tällaisia uudistuneita kohteita ollut.

Täydennysinventoinnissa mukaan otettiin aluekohteita, joilla oli merkitystä erityisesti laajempaan maisemallisena kokonaisuutena. Niiden arvo perustui perinteiseen ja jo katoamassa olevaan avoimeen agraarimaisemaan. Lisäksi huomioitiin tie- ja liikenne rakenteet, joilla on alueen maiseman tai historian kannalta paikallista merkitystä. Seläntauksen alueella sellaisia kohteita ovat historiallisen taustan omaava ns. mustalaistie sekä rautatie siltoineen ja pysäkkeineen.

Niemenharjun alueella tarkasteltiin vanhoja tilakeskuksia sekä muutama maisematien alkuun jäävä sotien jälkeinen rakennuskohde. Niemenharjun alueelle sijoittui kaksi merkittävää julkisen rakentamisen kohdetta; Niemenharjun tanssilava sekä jo vuonna 2007 inventoitu Pihtiputaan entinen vanhainkoti. Niemenharjun alueella erityistä huomiota oli alueen maisema-arvoilla sekä pihapiirien sijoittumisella maisemaan. Erityisesti harjajakson viereen jäävä Niemenkylän peltoaukeat Lylyn talon läheisyydessä sekä luonnon muovaamat Saporiniemen hiekkarannat ja Niemenharjun maisemat ovat maisemana harvinaislaatuinen yhdistelmä- vaikkakin ne ovat yhdessäkin kohtalaisen pienimittakaavainen kokonaisuus. Niemenharju on ollut asuttua aluetta jo kivikaudella, josta kertovat mm. Museoviraston ja Keski-Suomen museon koekaivauksissa tehdyt runsaat löydöt Niemen tilan pihapiiristä. Inventoinnin aluekartta on erillisenä liitteenä. Siitä selviää tämän täydennysinventoinnin aikana tutkitut alueet. Inventointikohteiden sijoittumiseen nähden tarkasteltu alue oli huomattavasti laajempi, mutta asutuksen määrä esimerkiksi Kinnulan rajan läheisyydessä oli vähäinen.

Aikaisemmat tutkimukset:

Alue on tarkasteltu aikaisemmin vuonna 1984 tehdyssä Pihtiputaan rakennuskulttuurin inventoinnissa, joka tehtiin Keski-Suomen museon toimesta. Inventoijana toimi Osmo Kaitalehto. Inventointi oli ensimmäinen rakennuskulttuurin inventointi Pihtiputaalla ja koko kunnan alueelta kirjattiin tuolloin kaikkiaan 130 kohdetta tai aluetta inventoiduksi. Osa näistä kohteista ovat maakunnallisesti arvokkaita rakennetun kulttuuriympäristön kohteita, jotka tarkasteltiin viimeksi vuonna 2003 maakuntakaavan tausta-aineiston tueksi. Maakunnallisesti arvokkaita rakennettuja kulttuuriympäristöjä löytyi kaikkiaan yksitoista Pihtiputaan kunnan alueelta. Valtakunnallisesti arvokkaiksi kohteiksi nousi Museoviraston selvityksen myötä vuonna 1993 Pihtiputaalta Heinäjoen silta sekä Pihtiputaan kirkko ympäristöineen.

Seuraavan kerran Pihtiputaalla toimittiin vuonna 2007 Keski-Suomen museon toimesta, kun toteutettiin tp.rakennustutkija Juuso Väisäsen toimesta Pihtiputaan kirkonkylän ja Alvajärven pohjoisosan täydennysinventointi. Työtä jatkettiin Alvajärven eteläosassa sekä Niemenkylän alueella vuonna 2008 täydennysinventoinnissa. Lisäksi Pihtiputaan kunnalla oli alueesta edellisvuosina koottua kuva- aineistoa inventoinnin tueksi.

Käytetyt keskeiset lähteet:

Keskeisinä karttalähteinä käytettiin kolmea eri ajanjakson karttaa. Vanhimpaa asutuserostumaa tarkasteltiin Isojakokarttojen kautta. Pihtiputaalla Isojako suoritettiin vuonna 1797, joko vahvistettiin käräjillä vuonna 1815. Isojakokarttojen perusteella selvitetiin vanhimpien asutuksien sijainti eli alueen vanhimmat asutut alueet sekä mahdollisesti niillä yhä edelleen sijaitsevat tilakeskukset. Toinen karttataarkastelu tehtiin vuoden 1964 peruskartalla, joka antoi pohjatiedon alueen kehittymiselle modernina aikana. Verrattaessa vuoden 2008 sähköisiin kartta-aineistoihin (kolmas karttataarkastelu) pystyttiin määrittelemään modernin ajan (1960-luvulta eteenpäin) syntynyt rakennuskanta. Vuoden 1964 kartassa olivat mukana jälleenrakennuskauden alueet, mutta pääosin siitä puuttui rantarakentamisen alueet. Lisäksi usea sittemmin kadonnut tai pysyvästä asutuksesta poistunut tila pystyttiin paikantamaan 1960-luvun kartta-aineiston perusteella. Karttataarkastelussa lisäaineistona käytettiin Keski-Suomen museon aikaisempia inventointiaineistoja vuosilta 1984 (inventoijana Osmo Kaitalehto) ja 2007 (inventoijana Juuso Väisänen). Lisäksi merkittävän avun antoi Pihtiputaan aluearkkitehti Helena Raatikainen, joka oli jo aikaisemmin koonnut alueelta rakennettuun kulttuuriympäristöön liittyvää kuva- ja kartta-aineistoa.

Historiallista taustatietoa kootessa keskeisinä lähteinä on käytetty paikallishistorioita Vanhan Viitasaaren

historia (Erkki Markkanen, 1983) ja Pihtiputaan Historia 1 sekä Pihtiputaan Historia 2 -teoksia. Apuna käytettiin myös erillisteoksista mm. Keski-Suomen Historia osa III (toim. Mauno Jokipii) sekä internet-lähteitä, mm. HisKi- kirkonkirjojen digitaalista tietokantaa. Kohdealueelta ei ole tehty kylähistoriikkeja.

Ehkäpä kaikkein keskeisin tiedon kokoamisen metodi oli paikallisten ihmisten ja rakennuksien asukkaiden sekä omistajien haastattelut, joita tehtiin koko inventoinnin ajan. Pääosa kohteista oli ympärivuotisessa asuinkäytössä, joten kohteissa tavoitettiin monessa tapauksessa omistajat. Ehkä noin neljäsosa kohteista oli kesäkäytössä tai niille ei löytynyt omistajaa (esimerkiksi autiona inventointi hetkellä).

Hankealueen kuvaus:

Pihtiputaan vuoden 2008 täydennysinventointi kohdentui ensisijaisesti Alvajärven eteläosien länsirannalle, alueelle Honkaranta, Pajukonperä, Seläntaus, Linnanperä ja Niemenkylä. Alue sijoittuu Alvajärven rantamaisemaan, jossa vaihtelee havumetsävaltaiset alueet ja runsaat suot. Rantamaisema on osin avointa ja lehtipuuvaltaista. Inventointialueen läpi kulkee paikallistie 16947 Seläntauksesta Alvajärvelle Alvajärven rantaa seuraten. Lisäksi Linnaperän ja Alvajärven eteläkärjen läpi kulki tie Kinnulaan (tie numero 6540).

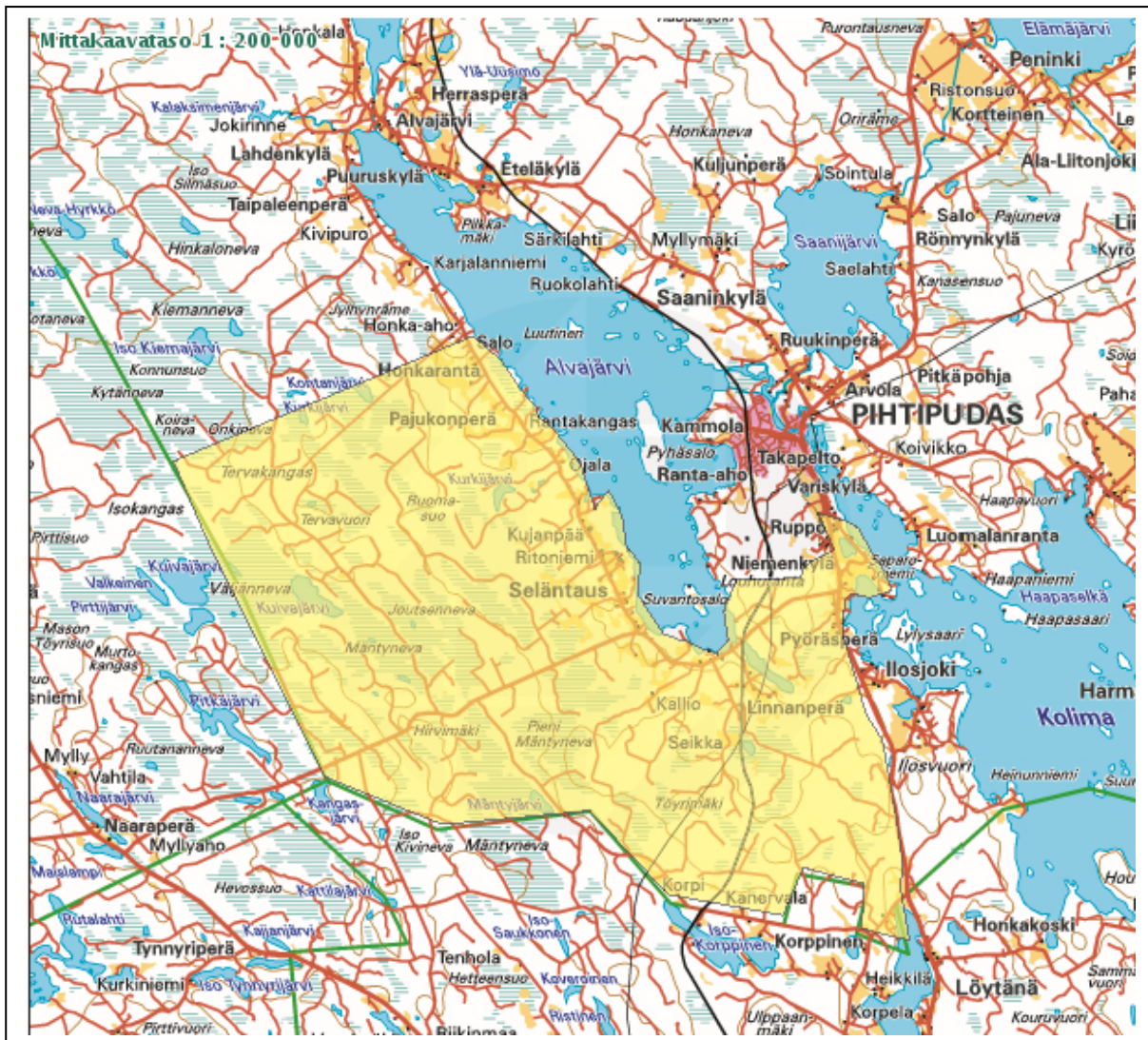
Inventoitava alue on pääosin agraarimaisemaa, rantarakentaminen erityisesti kesäasuntorakentamisen kautta on muuttanut maisemaa 1960-luvulta lähtien. Inventoitavan alueen rakennuskanta on moni-ikäistä, muodostuen lähinnä maatalouteen liittyvästä rakennuskannasta. Minkään aikakauden rakennuskanta ei ole alueelle leimaa antavaa, mutta siellä on nähtävissä vanhan maatalousalueen leima. Pääosa suurimmista tiloista oli alueelle perustettu 1800-luvun loppuun mennessä.

Eryteisesti kyläkeskuksien sekä reuna-alueiden rakennuskannassa on pientiloja, joista osa periytyy torpparivapautukseen ja jälleenrakennuskaudelle. Osa vanhojen tilojen päärakennuksista on uusiutunut 1960-1970-lukujen aikana. Samoihin aikoihin on ranta-alueille ryhdytty rakentamaan kesä-asuntoja. Uudempaa asutusta on syntynyt 1980-2000-luvun aikana pääosin Alvajärven rantamaisemiin. Uudempi asutus sijoittuu paikallisteiden varsille, useat uudemmista kohteista on rakennettu metsämaille joilla ei ole aikaisemmin ollut asutusta. Vanhat pihapiirit ovat pääosin säilyneet parin viime vuosikymmenen aikana merkittävistä uudistuksista ulkopuolella. Merkittävin pihapiirejä muuttanut aika oli siis jo takana päin 1980-luvulla.

Julkisen rakentamisen kohteita alueella ovat vain koulut sekä muutamat jo toimintansa lakkauttaneet kaupparakennukset. Metsäalueilla oli vielä 1960-luvulla ainakin kaksi metsäkämpää. Kohdealueella metsien merkitys on nykyäänkin suuri, inventointiaikana käynnissä oli useita hakkuita. Suuri määrä metsäautoteitä risteilee kaikkialla kohdealueella. Merkittävin maisemassa näkyvä elementti on Alvajärven eteläpäässä junarata, jossa ei enää ole säännöllistä liikennöintiä. Teollisuusrakennuksia ei alueella merkittävässä määrin ole, ne ovat lähinnä pienteollisuuden edustajia eivätkä näy keskeisessä kylä- tai tiemaisemassa.

PIHTIPUTAAN TÄYDENNUSINVENTOINNIN TARKASTELTU ALUE 10.8.-10.10.2008

Aluelistausraportti

Keski-Suomen museo

Hakuehdot: kunta: Pihtipudas
 Hanke: Pihtiputaan täydennysinventointi 2008, Alvajärven eteläosat,
 yhteensä 9 aluetta

PIHTIPUDAS

- Honkarannan latomeri *Pihtiputaan täydennysinventointi 2008, Alvajärven eteläosat*
  - Linnanperän maatalousmaisema *Pihtiputaan täydennysinventointi 2008, Alvajärven eteläosat*
  - Löytänänmäen agraarimaisema *Pihtiputaan täydennysinventointi 2008, Alvajärven eteläosat*
  - Niemenkylän agraarimaisema *Pihtiputaan täydennysinventointi 2008, Alvajärven eteläosat*
  - Pajukonperän asutusalue *Pihtiputaan täydennysinventointi 2008, Alvajärven eteläosat*
  - Pihtiputaan inventointialue vuonna 2008 *Pihtiputaan täydennysinventointi 2008, Alvajärven eteläosat*
  - Rekolanlahden rantamaat ja kulttuurimaisema *Pihtiputaan täydennysinventointi 2008, Alvajärven eteläosat*
  - Seläntauksen kyläkeskus ja kulttuurimaisema *Pihtiputaan täydennysinventointi 2008, Alvajärven eteläosat*
  - Suvannonlahden vapaa-ajan asutus ja leirikeskus *Pihtiputaan täydennysinventointi 2008, Alvajärven eteläosat*
-

Kohdelistausraportti

Keski-Suomen museo

Hakuehdot: kunta: Pihtipudas,
 Hanke: Pihtiputaan täydennysinventointi 2008, Alvajärven eteläosat
 Yhteensä 35 kohdetta

PIHTIPUDAS

Alvajärvi

- Pihtikeidas *Pihtiputaan täydennysinventointi 2008, Alvajärven eteläosat*

Pihtipudas

- Kivipuro *Pihtiputaan täydennysinventointi 2008, Alvajärven eteläosat*
- Lylly / Lyllylä *Pihtiputaan täydennysinventointi 2008, Alvajärven eteläosat*
- Niemen pihapiirin aittarakennukset *Pihtiputaan täydennysinventointi 2008, Alvajärven eteläosat*
- Niemenharjun tanssilava *Pihtiputaan täydennysinventointi 2008, Alvajärven eteläosat*
- Niemenharjun vanhainkoti *Pihtiputaan täydennysinventointi 2008, Alvajärven eteläosat*
- Paavola *Pihtiputaan täydennysinventointi 2008, Alvajärven eteläosat*
- Syrjälä *Pihtiputaan täydennysinventointi 2008, Alvajärven eteläosat*

Seläntaus

Ahon ja Myllyahon pihapiirit <i>Pihtiputaan täydennysinventointi 2008, Alvajärven eteläosat</i>	
Eerola <i>Pihtiputaan täydennysinventointi 2008, Alvajärven eteläosat</i>	
Harju <i>Pihtiputaan täydennysinventointi 2008, Alvajärven eteläosat</i>	
Illomäki <i>Pihtiputaan täydennysinventointi 2008, Alvajärven eteläosat</i>	
Kallio <i>Pihtiputaan täydennysinventointi 2008, Alvajärven eteläosat</i>	
KESKEN Lahti (Suvannonlahti) <i>Pihtiputaan täydennysinventointi 2008, Alvajärven eteläosat</i>	
KESKEN Mustalaistien betoniholvisilta Suvannonlahden ylitys <i>Pihtiputaan täydennysinventointi 2008, Alvajärven eteläosat</i>	
Kurkilahti <i>Pihtiputaan täydennysinventointi 2008, Alvajärven eteläosat</i>	
Kurkiniemen aittarivi ja päärakennus <i>Pihtiputaan täydennysinventointi 2008, Alvajärven eteläosat</i>	
Kännäri <i>Pihtiputaan täydennysinventointi 2008, Alvajärven eteläosat</i>	
Leppänen / Leppäniemi <i>Pihtiputaan täydennysinventointi 2008, Alvajärven eteläosat</i>	
Löytänänmäki <i>Pihtiputaan täydennysinventointi 2008, Alvajärven eteläosat</i>	
Mattila <i>Pihtiputaan täydennysinventointi 2008, Alvajärven eteläosat</i>	
Mökkkitien vapaa-ajan asunnot <i>Pihtiputaan täydennysinventointi 2008, Alvajärven eteläosat</i>	
Niemelä <i>Pihtiputaan täydennysinventointi 2008, Alvajärven eteläosat</i>	
Näreniemi <i>Pihtiputaan täydennysinventointi 2008, Alvajärven eteläosat</i>	
Pajukko <i>Pihtiputaan täydennysinventointi 2008, Alvajärven eteläosat</i>	
Pieni-Linna <i>Pihtiputaan täydennysinventointi 2008, Alvajärven eteläosat</i>	
Rautatiesilta ja kanavakaivanto <i>Pihtiputaan täydennysinventointi 2008, Alvajärven eteläosat</i>	
Rentola <i>Pihtiputaan täydennysinventointi 2008, Alvajärven eteläosat</i>	
Rinne <i>Pihtiputaan täydennysinventointi 2008, Alvajärven eteläosat</i>	
Seläntauksen (rautatie-) pysäkki ja lastausalue <i>Pihtiputaan täydennysinventointi 2008, Alvajärven eteläosat</i>	
Seläntauksen entinen koulu, nyk.kylätalo <i>Pihtiputaan täydennysinventointi 2008, Alvajärven eteläosat</i>	
Suvannonlahden leirikeskus <i>Pihtiputaan täydennysinventointi 2008, Alvajärven eteläosat</i>	
Tammen uittoränni <i>Pihtiputaan täydennysinventointi 2008, Alvajärven eteläosat</i>	
Tervajoki <i>Pihtiputaan täydennysinventointi 2008, Alvajärven eteläosat</i>	
Törmälä <i>Pihtiputaan täydennysinventointi 2008, Alvajärven eteläosat</i>	

id:	kunta:	kylä/kaupunginosa:	nimi:	laji:	aluetyyppi:	arvotus:				
21430	Pihtipudas	Alvajärvi	Honkarannan latomeri	ei määritelty	agraarimaisema	paikallisesti arvokas	ssilen	27.8.2008		
21418	Pihtipudas	Alvajärvi	Rekolanlahden rantamaat ja kulttuurimaisema	ei määritelty	agraarimaisema	paikallisesti arvokas	ssilen	11.8.2008	ssilen	25.9.2008
21448	Pihtipudas	Pihtipudas	Niemenkylän agraarimaisema	ei määritelty	agraarimaisema	paikallisesti arvokas	ssilen	29.9.2008		
21427	Pihtipudas	Seläntaus	Linnanperän maatalousmaisema	ei määritelty	agraarimaisema	paikallisesti arvokas	ssilen	27.8.2008	ssilen	27.8.2008
21445	Pihtipudas	Seläntaus	Löytänänmäen agraarimaisema	ei määritelty	agraarimaisema	paikallisesti arvokas	ssilen	18.9.2008		
21444	Pihtipudas	Seläntaus	Pajukonperän asutusalue	ei määritelty	agraarimaisema	paikallisesti arvokas	ssilen	17.9.2008		
21483	Pihtipudas	Seläntaus	Pihtiputaan inventointialue vuonna 2008	ei määritelty	agraarimaisema	ei määritelty	ssilen	5.11.2008		
21429	Pihtipudas	Seläntaus	Seläntauksen kyläkeskus ja kulttuurimaisema	ei määritelty	agraarimaisema	paikallisesti arvokas	ssilen	27.8.2008		
21428	Pihtipudas	Seläntaus	Suvannonlahden vapaa-ajan asutus ja leirikeskus	ei määritelty	vapaa-ajan ympäristö	ei määritelty	ssilen	27.8.2008	ssilen	27.8.2008

id.	kunta:	kylä/kaupunginosa:	nimi:	kiinteistötunnus:	sjalinti:	tyyppi:	ajotus:	ajotusselitte:	luokitus:	arvotus:	inventoija:	inv.pvm:	maastotyövalhe:	arvotusvaihe:	pkoo:	lkoo:				
34284	Pihtipudas	Alvajärvi	Pihtiheidäs			asunrakentaminen	1918-1944		ei määritelty	ei määritelty	Saija Silen		maastotyöt tehty	arviointi valmis	7030122	3422857	ssilen	6.10.2008	ssilen	3.11.2008
34282	Pihtipudas	Pihtipudas	Kivipuro		Luhalamintie 3, 44800 Pihtipudas	asunrakentaminen	1918-1944	1900-luvun alku	ei määritelty	ei määritelty	Saija Silen	6.10.2008	maastotyöt tehty	arviointi valmis	7026338	3430299	ssilen	6.10.2008	ssilen	10.11.2008
34255	Pihtipudas	Pihtipudas	Lylv / Lylyä			asunrakentaminen	1864-1917	Pihapiiri muutoutunut 1800-luvun lopulla	*2/3	ei määritelty	Saija Silen	2.9.2008	maastotyöt tehty	arviointi valmis	7027278	3430941	ssilen	29.9.2008	ssilen	3.10.2008
34257	Pihtipudas	Pihtipudas	Niemen pihapiirin aittarakennukset			asunrakentaminen	1864-1917	Osa rakennuskannasta peräisin 1800-luvulta	ei määritelty	ei määritelty	Saija Silen	2.9.2008	maastotyöt tehty	arviointi valmis	7026754	3431335	ssilen	29.9.2008	ssilen	2.10.2008
34571	Pihtipudas	Pihtipudas	Niemenharjun leirintäalue		Viitasaarentie 261, 44800 Pihtipudas	vapaa-aika ja matkailu	1945-1974		ei määritelty	ei määritelty	Saija Silen		maastotyöt tehty	arviointi suoritattamatta	7027910	3430639	ssilen	10.11.2008	ssilen	10.11.2008
34258	Pihtipudas	Pihtipudas	Niemenharjun tanssilava		Niemenharjuntie 155, 44800 Pihtipudas	vapaa-aika ja matkailu	1945-1974		ei määritelty	ei määritelty	Saija Silen	2.9.2008	maastotyöt tehty	arviointi valmis	7027398	3431143	ssilen	29.9.2008	ssilen	29.9.2008
34279	Pihtipudas	Pihtipudas	Niemenharjun vanhainkoti			sairaanhoito ja sosiaalihuolto	1945-1974		1955	ei määritelty	Juuso Väisänen		maastotyöt tehty	ei määritelty	7028332	3430435	ssilen	3.10.2008	ssilen	4.11.2008
34254	Pihtipudas	Pihtipudas	Päivola			asunrakentaminen	1864-1917	1800-luvun loppu	ei määritelty	ei määritelty	Saija Silen	2.9.2008	maastotyöt tehty	arviointi valmis	7027122	3431223	ssilen	29.9.2008	ssilen	29.9.2008
34256	Pihtipudas	Pihtipudas	Syrjälä			asunrakentaminen	1864-1917	1800-luvun loppu 1900-luvun alku	ei määritelty	ei määritelty	Saija Silen	2.9.2008	maastotyöt tehty	arviointi valmis	7027216	3431163	ssilen	29.9.2008	ssilen	29.9.2008
34260	Pihtipudas	Seläntaus	Ahon ja Myllyahon pihapiirit			asunrakentaminen	1864-1917	1800-1900-lukujen taite	ei määritelty	ei määritelty	Saija Silen	30.9.2008	maastotyöt tehty	arviointi valmis	7027204	3424505	ssilen	30.9.2008	ssilen	30.9.2008
34222	Pihtipudas	Seläntaus	Eerola		Linnanperäntie 122, 44800 Pihtipudas	asunrakentaminen	1918-1944	1940-luku	ei määritelty	ei määritelty	Saija Silen	24.8.2008	maastotyöt tehty	arviointi valmis	7023814	3428113	ssilen	22.9.2008	ssilen	25.9.2008
34002	Pihtipudas	Seläntaus	Harju			asunrakentaminen	1918-1944	1931 päärakennus	ei määritelty	ei määritelty	Saija Silen	26.8.2008	maastotyöt tehty	arviointi valmis	7024436	3426479	ssilen	27.8.2008	ssilen	18.9.2008
34221	Pihtipudas	Seläntaus	Ilomäki			asunrakentaminen	1864-1917		ei määritelty	ei määritelty	Saija Silen	26.8.2008	maastotyöt tehty	arviointi valmis	7025004	3424821	ssilen	22.9.2008	ssilen	6.10.2008
34226	Pihtipudas	Seläntaus	Kallio		Hepotie 159, 44800 Pihtipudas	asunrakentaminen	1864-1917	1854, 1880	ei määritelty	ei määritelty	Saija Silen	24.8.2008	maastotyöt tehty	arviointi valmis	7023167	3425279	ssilen	22.9.2008	ssilen	
34227	Pihtipudas	Seläntaus	Kurkilahti			asunrakentaminen	1864-1917		ei määritelty	ei määritelty	Saija Silen	1.9.2008	maastotyöt tehty	arviointi valmis	7029012	3423467	ssilen	22.9.2008	ssilen	22.9.2008
34262	Pihtipudas	Seläntaus	Kurkiniementien aittarivi ja päärakennus			asunrakentaminen	1864-1917		ei määritelty	ei määritelty	Saija Silen	2.10.2008	maastotyöt tehty	arviointi valmis	7028908	3424047	ssilen	2.10.2008	ssilen	2.10.2008
34228	Pihtipudas	Seläntaus	Kännäri		Kännärintie, 44800 Pihtipudas	asunrakentaminen	1864-1917	1800-luvun loppu	ei määritelty	ei määritelty	Saija Silen	2.9.2008	maastotyöt tehty	arviointi valmis	7024692	3424897	ssilen	22.9.2008	ssilen	22.9.2008
34225	Pihtipudas	Seläntaus	Lahti (Suvannonlahti)			asunrakentaminen	1918-1944		ei määritelty	ei määritelty	Saija Silen	24.8.2008	maastotyöt tehty	arviointi valmis	7024518	3427841	ssilen	22.9.2008	paanders	27.1.2009
34244	Pihtipudas	Seläntaus	Leppänen / Leppäniemi			asunrakentaminen	1864-1917	1800-luvun loppu	ei määritelty	ei määritelty	Saija Silen	24.9.2008	maastotyöt tehty	arviointi valmis	7024698	3427273	ssilen	25.9.2008	ssilen	25.9.2008
34216	Pihtipudas	Seläntaus	Lovtänämäki			asunrakentaminen	1864-1917	1800-luvun loppu	ei määritelty	ei määritelty	Saija Silen	10.9.2008	maastotyöt tehty	arviointi valmis	7017464	3431707	ssilen	18.9.2008	ssilen	18.9.2008
34287	Pihtipudas	Seläntaus	Nattila			asunrakentaminen	1918-1944		ei määritelty	ei määritelty	Saija Silen	3.9.2008	maastotyöt tehty	arviointi suoritattamatta	7028492	3423221	ssilen	6.10.2008	ssilen	10.11.2008
34250	Pihtipudas	Seläntaus	Mustalantie ja Suvannonlahden vilyty			liikenne	1864-1917		1899	ei määritelty	Saija Silen	25.9.2008	maastotyöt tehty	arviointi valmis	7024960	3427691	ssilen	25.9.2008	ssilen	3.12.2008
34248	Pihtipudas	Seläntaus	Mökkitie vapaa-ajan asunnot		Mökkitie, 44800 Korpihahti	vapaa-aika ja matkailu	1975-	1960-luvun loppu, 1970-luku	ei määritelty	ei määritelty	Saija Silen	25.9.2008	maastotyöt tehty	arviointi valmis	7025082	3427719	ssilen	25.9.2008	ssilen	25.9.2008
34224	Pihtipudas	Seläntaus	Niemelä		Linnantie	asunrakentaminen	1945-1974		ei määritelty	ei määritelty	Saija Silen	24.8.2008	maastotyöt tehty	arviointi valmis	7023582	3428503	ssilen	22.9.2008	ssilen	22.9.2008
34259	Pihtipudas	Seläntaus	Näreniemi			asunrakentaminen	1864-1917		ei määritelty	ei määritelty	Saija Silen	30.9.2008	maastotyöt tehty	arviointi valmis	7025440	3426187	ssilen	30.9.2008	ssilen	30.9.2008
34214	Pihtipudas	Seläntaus	Pajukko		Pajukontie 122	asunrakentaminen	1945-1974	1953-1954	ei määritelty	ei määritelty	Saija Silen	1.9.2008	maastotyöt tehty	arviointi valmis	7030644	3420835	ssilen	17.9.2008	ssilen	17.9.2008
34223	Pihtipudas	Seläntaus	Pieni-Linna		Linnantie	asunrakentaminen	1864-1917	1800-luvun loppu	ei määritelty	ei määritelty	Saija Silen	24.8.2008	maastotyöt tehty	arviointi valmis	7023638	3428745	ssilen	22.9.2008	ssilen	22.9.2008
34249	Pihtipudas	Seläntaus	Rautateisilta ja kanava-kaivanto		Kinnulantie, 44800 Pihtipudas	liikenne	1945-1974		ei määritelty	ei määritelty	Saija Silen	25.9.2008	maastotyöt tehty	arviointi valmis	7025042	3427795	ssilen	25.9.2008	ssilen	25.9.2008
34246	Pihtipudas	Seläntaus	Rentola			asunrakentaminen	1864-1917	1800-luvun loppu 1900-luvun alku	ei määritelty	ei määritelty	Saija Silen	25.9.2008	maastotyöt tehty	arviointi valmis	7023440	3427639	ssilen	25.9.2008	ssilen	25.9.2008
34245	Pihtipudas	Seläntaus	Rinne			asunrakentaminen	1864-1917	1800-luvun loppu, 1900-luvun alku	ei määritelty	ei määritelty	Saija Silen	25.9.2008	maastotyöt tehty	arviointi valmis	7027468	3424367	ssilen	25.9.2008	ssilen	25.9.2008
34280	Pihtipudas	Seläntaus	Seläntauksen (rautatie-) pysäkki ja lastausalue		Seläntauksen lastausalue	liikenne	1945-1974		1956	ei määritelty	Saija Silen		maastotyöt tehty	arviointi valmis	7022920	3427765	ssilen	6.10.2008	ssilen	6.10.2008
34208	Pihtipudas	Seläntaus	Seläntauksen entinen koulu, nvk.kylätalo			opetus ja koulutus	1918-1944		1939	ei määritelty	Saija Silen	26.8.2008	maastotyöt tehty	arviointi valmis	7026196	3424667	ssilen	2.9.2008	ssilen	19.9.2008
34247	Pihtipudas	Seläntaus	Suvannonlahden leirikeskus			vapaa-aika ja matkailu	1945-1974	1950-1970	ei määritelty	ei määritelty	Saija Silen	25.9.2008	maastotyöt tehty	arviointi valmis	7024894	3427598	ssilen	25.9.2008	ssilen	25.9.2008
34212	Pihtipudas	Seläntaus	Tammen uittoränni, Tervajoki			maa- ja metsätalous	1945-1974		ei määritelty	ei määritelty	Saija Silen	26.8.2008	maastotyöt tehty	arviointi valmis	7020410	3423085	ssilen	16.9.2008	ssilen	3.12.2008
34229	Pihtipudas	Seläntaus	Tervajoki			asunrakentaminen	1864-1917		1889	ei määritelty	Saija Silen	2.9.2008	maastotyöt tehty	arviointi valmis	7025574	3424885	ssilen	22.9.2008	ssilen	22.9.2008
34232	Pihtipudas	Seläntaus	Törmälä		Linnantie, 44800 Pihtipudas	asunrakentaminen	1918-1944	1900-luvun alku	ei määritelty	ei määritelty	Saija Silen	24.9.2008	maastotyöt tehty	arviointi valmis	7024794	3427523	ssilen	24.9.2008	ssilen	24.9.2008